

حسابداری شرکتهای ۱

فصل اول

آشنایی با شرکت‌های تجاری

تحولات اقتصادی، پیشرفت‌های تکنولوژیکی، افزایش رقابت بین واحدهای اقتصادی و نیاز روز افزون به سرمایه‌گذاری، تغییر و تحولات وسیعی را در امور اقتصادی و اجتماعی مردم اروپا در نیمه دوم قرن هجدهم میلادی پدید آورد. بارزترین عرصه این تحولات را می‌توان آغاز انقلاب صنعتی و توسعه و رواج صنعت حمل و نقل دانست. به دنبال انقلاب صنعتی دامنه عملیات تولیدی گسترش یافت و کارخانه‌های بزرگ ایجاد و طرح‌های عظیم صنعتی مانند احداث شبکه سراسری راه آهن به مرحله اجرا درآمد. اجرای این عملیات نیاز به امکانات و منابع مالی وسیعی داشت که از توان یک یا چند سرمایه‌گذار منفرد خارج بود. از این رو با بهره‌گیری از دو دستاورد بزرگ و مفید سرمایه‌داری صنعتی یعنی سازمان‌دهی و همکاری، موجبات رشد و توسعه شرکت‌های تجاری فراهم گردید و با سازمان یافتن بازار سرمایه، مشارکت سرمایه‌های کوچک و بزرگ در یک واحد اقتصادی امکان‌پذیر شد و بدین ترتیب مشکل تأمین مالی طرح‌های بزرگ صنعتی برطرف گردید.

شرکت‌های تجاری از نظر اقتصادی از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند و با وجود آن که تعداد آن‌ها به مراتب کمتر از مؤسسات تک‌مالکی است ولی بخش قابل توجهی از فعالیت‌های اقتصادی را بر عهده دارند. تشکیل و سازمان‌دهی شرکت‌های تجاری دارای مزایایی است که فعالیت‌های انفرادی در بر ندارند. برخی از این مزایا عبارتند از:

۱- تجمع و بکارگیری سرمایه‌های کوچک و پراکنده که به تنهایی قادر به فعالیت عمده تجاری نیستند.

۲- تجمع تخصص‌های مختلف جهت دستیابی به اهداف مشترک

۳- توسعه و تحکیم مشارکت و همکاری در بین مردم

۴- کاهش ریسک سرمایه‌گذاری از طریق مشارکت گروهی سرمایه‌گذاران

۵- افزایش تولید و برآورده نمودن نیازهای اقشار جامعه

۶- ایجاد رقابت میان بخش‌های مختلف اقتصادی و در نتیجه رونق فعالیت‌های اقتصادی

شرکت‌های تجاری در ایران

اولین قانون تجاری که در آن در مورد شرکت‌های تجاری صحبت گردیده، قانون سال ۱۳۰۳ می‌باشد. سپس در سال ۱۳۰۴ قوانین تجاری خاصی به تصویب رسید که در آن‌ها وضعیت شرکت‌های تجاری (سهامی، تضامنی، مختلط و تعاونی) به اختصار بیان شده است. قانون ثبت شرکت‌ها در ۱۱ خرداد ماه سال ۱۳۱۰ به تصویب رسید که هدف آن وضع مقرراتی برای ثبت شرکت‌های موجود و تطبیق آن‌ها با مقررات قانون تجارت بود. اما قانونی که برای اولین بار راجع به شرکت‌های تجاری وضع شد، قانون تجارت مصوب ۱۳ اردیبهشت ماه سال ۱۳۱۱ است که هنوز هم پس از گذشت حدود هشتاد سال اساس حقوق تجارت ایران را تشکیل می‌دهد.

تعریف شرکت تجاری

تعاریف مختلفی از شرکت تجاری ارائه گردیده است که در اینجا به سه تعریف اشاره می‌شود:

شرکت تجاری قراردادی است که به موجب آن دو یا چند نفر توافق می‌کنند سرمایه مستقلی را که از جمع آورده‌های آن‌ها تشکیل می‌شود، ایجاد کنند و به مؤسسه‌ای که برای انجام مقصود خاصی تشکیل می‌گردد اختصاص دهند و در منافع و زیان‌های احتمالی حاصل از بکارگیری سرمایه سهیم شوند.^۱

شرکت تجاری عبارت است از سازمانی که بین دو یا چند نفر تشکیل می‌شود که در آن هر یک سهمی به صورت نقد یا جنس یا کار خود در بین می‌گذارند تا مبادرت به عملیات تجاری نموده و منافع و زیان‌های حاصله را بین خود تقسیم کنند.^۲

شرکت تجاری عبارت است از اجتماع دو یا گروهی از افراد که هر یک امکاناتی را اعم از وجه نقد یا وسایل یا ماشین‌آلات و زمین و ساختمان و غیره با خود آورده و به منظور کسب سود فعالیت مشترکی را انجام می‌دهند و منافع را به نسبت‌های معین تقسیم می‌کنند.^۳

لازم به توضیح است که در قانون تجارت ایران هیچ‌گونه تعریف روشنی از شرکت تجاری ارائه نگردیده و صرفاً به ذکر انواع شرکت‌های تجاری پرداخته شده است. اما به موجب ماده ۵۷۱ قانون مدنی "شرکت عبارت است از اجتماع حقوق مالکین متعدد در شیء واحد به نحو اشاعه".

این تعریف از شرکت در قانون مدنی برای شرکت‌های تجاری کامل و جامع نیست و نمی‌توان در مورد کلیه شرکت‌های تجاری از آن استفاده کرد. به دلیل آن که:

۱- شرکت‌های تجاری مذکور در قانون تجارت دارای شخصیت حقوقی بوده و باید در اداره ثبت شرکت‌ها به ثبت رسیده باشند، ولی در شرکت‌های مدنی هیچ‌گونه شرطی مبنی بر به ثبت رسیدن شرکت وجود ندارد و شرکت‌های مدنی لزوماً دارای شخصیت حقوقی نمی‌باشند.

۱- اسکینی، ربیعا، حقوق تجارت: شرکت‌های تجاری (جلد اول)، انتشارات سمت، صفحه ۱۷.

۲- سنوده نهرانی، حسن، حقوق تجارت (جلد اول)، نشر دادگستر، صفحه ۱۹۳.

۳- سمیعی، عبدالحمید، حسابداری شرکت‌ها در ایران، انتشارات مرکز آموزش مدیریت دولتی، صفحه ۳۳.

۲- در شرکت‌های تجاری (به استثنای برخی از شرکت‌های سهامی که سرمایه آن‌ها از سهام بی‌نام تشکیل شده است) نقل و انتقال سهم‌الشرکه یا سرمایه و ورود و خروج هر یک از شرکا تابع مقررات و تشریفات خاصی است، ولی در شرکت‌های مدنی انتقال سهم هر یک از شرکا به راحتی امکان‌پذیر است و تابع هیچ‌گونه تشریفات خاصی نمی‌باشد.

۳- شرکت‌های تجاری با رضایت کلیه شرکا تشکیل می‌شوند، اما شرکت‌های مدنی ممکن است قهری باشند. در هر حال با توجه به تعریف قانون مدنی و موارد مذکور در قانون تجارت می‌توان نتیجه گرفت که شرکت تجاری دارای شخصیت حقوقی می‌باشد، به موجب قانون تشکیل می‌شود، سهم هر یک از شرکا به تفکیک معین شده است و به طور اختیاری ایجاد می‌گردد.

انواع شرکت‌های تجاری

طبق ماده ۲۰ قانون تجارت شرکت‌های تجاری بر هفت قسم است:

- ۱- شرکت سهامی
- ۲- شرکت با مسئولیت محدود
- ۳- شرکت تضامنی
- ۴- شرکت نسبی
- ۵- شرکت مختلط سهامی
- ۶- شرکت مختلط غیر سهامی
- ۷- شرکت تعاونی (تولید و مصرف)

در ادامه به اختصار تعریف هر یک از اقسام هفت‌گانه شرکت‌های تجاری طبق مفاد قانون تجارت ارائه می‌گردد.

شرکت سهامی

طبق ماده ۱ اصلاحیه قانون تجارت، شرکت سهامی شرکتی است که سرمایه آن به سهام تقسیم شده و مسئولیت صاحبان سهام محدود به مبلغ اسمی سهام آن‌ها است. طبق ماده ۴ قانون مذکور شرکت‌های سهامی به دو دسته تقسیم می‌شوند:

- ۱- شرکت سهامی عام - شرکتی است که مؤسسين قسمتی از سرمایه شرکت را از طریق فروش سهام به مردم تأمین می‌کنند.
- ۲- شرکت سهامی خاص - شرکتی است که تمام سرمایه آن در موقع تأسیس منحصرأ توسط مؤسسين تأمین می‌گردد.

شرکت با مسئولیت محدود

شرکت با مسئولیت محدود شرکتی است که بین دو یا چند نفر برای امور تجاری تشکیل شده و هر یک از شرکا بدون این که سرمایه به سهام یا قطعات سهام تقسیم شده باشد، فقط تا میزان سرمایه خود در شرکت مسئول قروض و تعهدات شرکت است. در اسم شرکت باید عبارت "با مسئولیت محدود" قید شود، در غیر این صورت شرکت در مقابل اشخاص ثالث شرکت تضامنی محسوب و تابع مقررات آن خواهد بود.^۱

شرکت تضامنی

شرکت تضامنی شرکتی است که تحت اسم مخصوص برای امور تجاری بین دو یا چند نفر با مسئولیت تضامنی تشکیل می‌شود. اگر دارایی شرکت برای تأدیه تمام قروض کافی نباشد هر یک از شرکا مسئول پرداخت تمام قروض شرکت است و هر قراری که بین شرکا برخلاف این ترتیب داده شده باشد در مقابل اشخاص ثالث کان‌لم‌یکن خواهد بود. در اسم شرکت تضامنی باید عبارت "شرکت تضامنی" و لاقلاً اسم یک نفر از شرکا ذکر شود و در صورتی که اسم شرکت مشتمل بر اسامی تمام شرکا نباشد باید بعد از اسم شریک یا شرکایی که ذکر شده است عباراتی از قبیل (و شرکا) یا (و برادران) قید شود.^۱

شرکت نسبی

شرکت نسبی شرکتی است که برای امور تجاری تحت اسم مخصوص بین دو یا چند نفر تشکیل و مسئولیت هر یک از شرکا به نسبت سرمایه‌ای است که در شرکت گذاشته است. اگر دارایی شرکت نسبی برای تأدیه تمام قروض کافی نباشد هر یک از شرکا به نسبت سرمایه‌ای که در شرکت دارند مسئول تأدیه قروض شرکت می‌باشند. در اسم شرکت نسبی باید عبارت "شرکت نسبی" و لاقلاً اسم یک نفر از شرکا ذکر شود و در صورتی که اسم شرکت مشتمل بر اسامی تمامی شرکا نباشد باید بعد از اسم شریک یا شرکایی که ذکر شده است عباراتی از قبیل (و شرکا) یا (و برادران) قید شود.^۲

برای روشن شدن تفاوت مسئولیت شرکا در شرکت‌های نسبی و تضامنی، فرض کنید مجید و سعید و حمید شرکای یک شرکت نسبی هستند که سرمایه هر یک از آن‌ها به ترتیب ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال، ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال، و ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد. پس از چند سال فعالیت، شرکت ورشکست گردیده و تمام سرمایه خود را از دست داده و مبلغ ۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال نیز بدهکار شده است. با توجه به این که شرکت نسبی است، هر یک از شرکا به نسبت سرمایه‌ای که به شرکت آورده است مسئول پرداخت قروض شرکت می‌باشد. لذا مجید که نصف سرمایه شرکت را تأمین نموده، باید نصف بدهی شرکت یعنی مبلغ ۷۵۰,۰۰۰ ریال آن را بپردازد. به همین ترتیب سعید نیز که یک سوم سرمایه شرکت را تأمین نموده است باید یک سوم بدهی شرکت یعنی مبلغ ۵۰۰,۰۰۰ ریال آن را پرداخت کند و در نهایت سهم حمید از بدهی فوق مبلغ ۲۵۰,۰۰۰ ریال خواهد بود. بدیهی است چنانچه در مثال فوق هر یک از شرکا قادر به تأمین سهم خود از شرکت نباشد سایر شرکا مسئول پرداخت سهم او نخواهند بود و این موضوع تفاوت اسامی شرکت نسبی را با شرکت تضامنی نشان می‌دهد. در شرکت تضامنی هر یک از شرکا مسئول پرداخت کلیه قروض شرکت می‌باشند.

شرکت مختلط سهامی

شرکت مختلط سهامی شرکتی است که تحت اسم مخصوصی بین یک عده شرکای سهامی و یک یا چند نفر شریک ضامن تشکیل می‌شود. مسئولیت شرکای سهامی تابع مقررات شرکت‌های سهامی و شریک یا شرکای ضامن تابع مقررات شرکت‌های تضامنی است. در اسم شرکت مختلط سهامی باید عبارت "شرکت مختلط" و لاقلاً اسم یکی از شرکای ضامن قید شود. مدیریت شرکت مختلط سهامی مخصوص به شریک یا شرکای ضامن است.^۳

۱- مواد ۱۱۶ و ۱۱۷ قانون تجارت

۲- مواد ۱۸۳، ۱۸۴ و ۱۸۶ قانون تجارت

۳- مواد ۱۶۲، ۱۶۳ و ۱۶۴ قانون تجارت

شرکت مختلط غیرسهامی

شرکت مختلط غیرسهامی شرکتی است که تحت اسم مخصوصی بین یک یا چند نفر شریک ضامن و یک یا چند نفر شریک با مسئولیت محدود بدون انتشار سهام تشکیل می‌شود. شریک ضامن مسئول کلیه قروضی است که ممکن است علاوه بر دارایی شرکت پیدا شود و شریک با مسئولیت محدود کسی است که مسئولیت او فقط تا میزان سرمایه‌ای است که در شرکت گذارده و یا بایستی بگذارد. در اسم شرکت مختلط غیرسهامی باید عبارت "شرکت مختلط" و لاقلاً اسم یکی از شرکای ضامن قید شود. اداره شرکت مختلط غیرسهامی به عهده شریک یا شرکای ضامن است و حدود اختیارات آن‌ها همان است که در مورد شرکت تضامنی مقرر است^۱.

شرکت تعاونی

طبق ماده ۲ قانون تشکیل شرکت‌های تعاونی، شرکت تعاونی شرکتی است که از اشخاص حقیقی یا حقوقی به منظور رفع نیازمندی‌های مشترک و بهبود وضع اقتصادی و اجتماعی اعضا از طریق خودیاری و کمک متقابل و همکاری آنان تشکیل می‌شود. اهداف شرکت‌های تعاونی به شرح زیر است:

- ۱- ایجاد و تأمین شرایط و امکانات کار برای همه به منظور رسیدن به اشتغال کامل
 - ۲- قرار دادن وسایل کار در اختیار کسانی که توانایی انجام کاری را داشته ولی وسایل کار ندارند.
 - ۳- پیشگیری از تمرکز و دست به دست شدن ثروت در دست افراد و گروه‌های خاص جهت تحقق عدالت اجتماعی
 - ۴- جلوگیری از کارفرمای مطلق شدن دولت
 - ۵- قرار گرفتن مدیریت و سرمایه و منافع حاصله در اختیار نیروی کار و تشویق بهره‌برداری مستقیم از حاصل کار خود
 - ۶- پیشگیری از انحصار، احتکار، تورم و اضرار به غیر
 - ۷- توسعه و تحکیم مشارکت و تعاون عمومی بین همه مردم
- بر اساس قانون تجارت شرکت‌های تعاونی به دو دسته تقسیم می‌شوند:
- ۱- شرکت تعاونی تولید - شرکتی است که بین عده‌ای از ارباب حرف تشکیل می‌شود و شرکا مشاغل خود را برای تولید و فروش اشیا یا اجناس به کار می‌برند.
 - ۲- شرکت تعاونی مصرف - شرکتی است که برای مقاصد ذیل تشکیل می‌شود:
 - الف - فروش اجناس لازم برای مصارف زندگی اعم از این که اجناس مزبور را شرکا ایجاد کرده یا خریده باشند.
 - ب - تقسیم نفع و ضرر بین شرکا به نسبت خرید هر یک از آن‌ها
- از لحاظ حقوقی شرکت‌های تعاونی شکل و نوع مخصوصی ندارند و ممکن است مطابق اصول شرکت سهامی یا بر طبق مقررات مخصوصی که با تراضی شرکا ترتیب داده شده باشد تشکیل گردند^۲.

۱- مواد ۱۴۱ و ۱۴۴ قانون تجارت

۲- مواد ۱۹۰، ۱۹۲ و ۱۹۳ قانون تجارت

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

- ۱- بر اساس قانون مدنی ایران شرکت عبارت است از:
- الف) همکاری حداقل دو نفر در امور تجاری
 ب) همکاری بیش از دو نفر در امور تجاری
 ج) همکاری اشخاص حقیقی و حقوقی در امور تجاری
 د) اجتماع حقوق مالکین متعدد در شیء واحد به نحو اشاعه
- ۲- طبق قانون تجارت ایران، شرکت‌های تجاری بر چند قسم است؟
- الف) ۵ قسم ب) ۶ قسم ج) ۷ قسم د) ۸ قسم
- ۳- کدامیک از گزینه‌های زیر جز شرکت‌های تجاری مذکور در قانون تجارت محسوب نمی‌شود؟
- الف) شرکت شخصی ب) شرکت سهامی ج) شرکت نسبی د) شرکت تعاونی
- ۴- مسئولیت صاحبان سهام در شرکت‌های سهامی:
- الف) به میزان توافق بین سهامداران است.
 ب) به میزان تمام قروض شرکت است.
 ج) بر عهده اعضای هیئت مدیره است.
 د) محدود به مبلغ اسمی سهام آنها است.
- ۵- در کدامیک از شرکت‌های زیر مسئولیت شرکا (سهامداران) به میزان سرمایه آنها است؟
شرکت‌های سهامی	شرکت‌های با مسئولیت محدود
الف) بله	بله
ب) بله	خیر
ج) خیر	بله
د) خیر	خیر
- ۶- مسئولیت شرکا در شرکت‌های تضامنی:
- الف) محدود است. ب) نامحدود است. ج) به نسبت سرمایه است. د) به میزان سرمایه است.
- ۷- در شرکت نسبی، در صورتی که دارایی شرکت برای تأدیه تمام قروض کافی نباشد:
- الف) شرکا مسئولیتی در خصوص پرداخت قروض شرکت ندارند.
 ب) هر یک از شرکا مسئول پرداخت تمام قروض شرکت می‌باشند.
 ج) شرکا به نسبت سود و زیان مسئول پرداخت قروض شرکت می‌باشند.
 د) شرکا به نسبت سرمایه‌ای که دارند مسئول پرداخت قروض شرکت می‌باشند.

۸- مدیریت شرکت مختلط سهامی بر عهده است.

الف) سهامداران

ب) هیئت مدیره

ج) شرکای ضامن

د) شرکای با مسئولیت محدود

۹- شرکت مختلط غیرسهامی از تشکیل شده است.

الف) شرکای ضامن

ب) شرکای سهامی و ضامن

ج) شرکای ضامن و با مسئولیت محدود

د) شرکای سهامی و با مسئولیت محدود

۱۰- شرکتی که بین تعدادی از صاحبان حرفه‌ها تشکیل می‌شود و اعضا مشاغل خود را برای تولید و فروش اشیا یا اجناس

به کار می‌برند شرکت نامیده می‌شود.

الف) تعاونی مصرف

ب) تعاونی تولید

ج) تعاونی توزیع

د) تعاونی چند منظوره

فصل دوم

تشکیل شرکت تضامنی و نحوه تقسیم سود و زیان در آن

مؤسسات انفرادی در مراحل اولیه توسعه خود معمولاً با قبول یک یا چند نفر شریک به صورت شرکت تضامنی ظاهر می‌شوند. شرکت تضامنی یکی از مهمترین انواع شرکت‌های تجاری است و در مواردی تشکیل می‌شود که ترکیبی از سرمایه، مدیریت، تخصص یا تجربه افراد لازم باشد.

تعریف شرکت تضامنی

طبق ماده ۱۱۶ قانون تجارت "شرکت تضامنی شرکتی است که تحت اسم مخصوصی برای امور تجاری بین دو یا چند نفر با مسئولیت تضامنی تشکیل می‌شود. اگر دارایی شرکت برای تأدیه تمام قروض کافی نباشد هر یک از شرکا مسئول پرداخت تمام قروض شرکت است و هر قراری که بین شرکا برخلاف این ترتیب داده شده باشد در مقابل اشخاص ثالث کان‌لم‌یکن خواهد بود".

اسم شرکت تضامنی

شرکت تضامنی دارای اسم مخصوص به خود بوده و ممکن است مشتمل بر اسم تمام شرکا باشد، مانند "شرکت تضامنی محمد و علی" که بیانگر آن است که شرکت دارای دو شریک است، و یا ممکن است اسم یکی از شرکا را شامل گردد. در صورتی که اسم شرکت مشتمل بر اسمی تمام شرکا نباشد، باید بعد از اسم شریک یا شرکایی که ذکر شده است عبارتی از قبیل (و شرکا) یا (و برادران) قید شود، مانند "شرکت تضامنی حسن و شرکا" یا "شرکت تضامنی حسین و برادران".

ویژگی‌های شرکت تضامنی

ویژگی‌هایی که شرکت تضامنی را از سایر شرکت‌ها در قانون تجارت متمایز می‌کند عبارتند از:
۱- عمر محدود - از آنجا که شرکت تضامنی بر اساس یک قرارداد (شرکت‌نامه) تشکیل می‌گردد عمر آن محدود می‌باشد.

در صورتی که قرارداد برای مدت محدودی تنظیم شده باشد، عمر شرکت در پایان این مدت به پایان می‌رسد و چنانچه شرکت برای انجام عملیاتی تشکیل گردیده باشد، عمر شرکت پس از انجام عملیات مذکور خاتمه می‌یابد. عمر شرکت همچنین ممکن است بنا به درخواست هر یک از شرکا به پایان رسیده و منحل گردد. علاوه بر این، عمر یک شرکت تضامنی ممکن است با فوت، ورشکستگی و یا عدم صلاحیت هر یک از شرکا خاتمه یابد. لازم به توضیح است که ورود یک شریک جدید به شرکت تضامنی به طور قانونی به منزله خاتمه فعالیت شرکت تضامنی قبلی و تأسیس یک شرکت تضامنی جدید تلقی می‌گردد، حتی اگر شرکت تضامنی جدید همان فعالیت‌های تجاری شرکت تضامنی قبلی را ادامه دهد.

۲- نمایندگی متقابل - نمایندگی متقابل یا دوجانبه در شرکت تضامنی بدین معناست که هر شریک از جانب خود و به نمایندگی از جانب سایر شرکا اختیار دارد نسبت به عقد قرارداد با اشخاص ثالث، که در محدوده عملیات عادی شرکت تضامنی خود باشد، اقدام نماید.

۳- مسئولیت نامحدود - مسئولیت شرکای شرکت تضامنی محدود به سهم‌الشرکه آن‌ها نیست و طلبکاران می‌توانند برای وصول طلب خود به تک تک شرکا مراجعه کنند و کلیه طلب خود را بدون توجه به نسبت سهم‌الشرکه هر شریک مطالبه نمایند. بنابراین چنانچه دارایی‌های شرکت برای تأدیه بدهی‌های شرکت کافی نباشد، هر یک از شرکا در مقابل تمام بدهی‌های شرکت مسئول است و نه تنها سهم‌الشرکه هر شریک، بلکه دارایی‌های شخصی او نیز وثیقه بدهی‌های شرکت است.

۴- مالکیت مشترک دارایی‌ها - هر نوع دارایی نظیر وجوه نقد، موجودی کالا، ساختمان و ... که توسط هر یک از شرکا به شرکت آورده می‌شود یا در طول فعالیت شرکت خریداری یا ایجاد می‌گردد، به عنوان دارایی مشترک کلیه شرکا تلقی می‌شود. سهم هر یک از شرکا از دارایی‌های مذکور هنگام انحلال شرکت و با توجه به مانده سرمایه آن‌ها تعیین می‌شود.

۵- سهولت تشکیل - با توجه به این که تعداد شرکای شرکت تضامنی محدود بوده و بیشتر بین اشخاصی که شناخت قبلی نسبت به یکدیگر دارند و بر اساس یک قرارداد مکتوب تشکیل می‌شود، لذا در مقایسه با شرکت‌های سهامی که تشکیل آن‌ها مراحل متعدد قانونی را ایجاب می‌نماید، تشکیل شرکت‌های تضامنی ساده‌تر بوده و به مقررات کمتری نیاز دارد.

۶- محدودیت فعالیت شرکا - طبق قانون تجارت، در شرکت‌های تضامنی برای شرکا محدودیت‌هایی در نظر گرفته شده است. از جمله این که هیچ‌یک از شرکا نمی‌تواند بدون موافقت و رضایت سایر شرکا (به حساب شخص خود یا به حساب شخص ثالث) تجارتي از نوع فعالیت تجاری شرکت تضامنی انجام دهد و یا این که هیچ‌یک از شرکا نمی‌تواند بدون رضایت سایر شرکا به عنوان شریک ضامن یا با مسئولیت محدود در شرکت دیگری که فعالیت تجاری مشابه با شرکت تضامنی دارد، داخل شود!

شرکت‌نامه

شرکت‌نامه قراردادی است کتبی که کلیه توافقات انجام شده بین شرکا قبل از ثبت شرکت در آن قید می‌شود. شرکت‌نامه پایه و اساس هر شرکت تضامنی است و کلیه روابط مالی و حقوقی بین شرکا، نحوه تقسیم سود و زیان، شرایط ورود و خروج

شرکا، انحلال شرکت، وظایف، اختیارات، تعهدات، امتیازات، میزان برداشت هر یک از شرکا و ... در آن مشخص می‌گردد. شرکت‌نامه حتماً باید به صورت مکتوب بوده و در اداره ثبت شرکت‌ها به ثبت رسیده باشد. هرگونه تغییر در شرکت‌نامه نیز باید با رضایت کلیه شرکا بوده و در اداره ثبت شرکت‌ها به ثبت برسد.^۱

تشکیل شرکت تضامنی

از آنجاکه شرکت تضامنی دارای شخصیت حقوقی می‌باشد، برای آن که بتواند به طور رسمی شروع به فعالیت نماید، مانند سایر شرکت‌های تجاری الزاماً باید در اداره ثبت شرکت‌ها به ثبت برسد. این کار زمانی صورت می‌گیرد که:

- ۱- شرکت‌نامه مطابق قانون تنظیم شده باشد.
- ۲- تمام سرمایه نقدی تأدیه و سهم‌الشرکه غیر نقدی نیز تقویم و تسلیم شده باشد.^۲

حساب‌های مورد استفاده در شرکت‌های تضامنی

حساب‌های مورد استفاده برای ثبت دارایی‌ها و بدهی‌ها در شرکت‌های تضامنی مشابه مؤسسات تک مالکی است، اما حساب‌های مورد استفاده برای حقوق صاحبان سرمایه آن‌ها متفاوت از مؤسسات تک مالکی می‌باشد. همان‌طور که می‌دانیم، در مؤسسات تک مالکی در پایان دوره مالی کلیه رویدادهای مالی مربوط به سرمایه و برداشت صاحب مؤسسه و سود و زیان ناشی از عملیات در حساب واحدی به نام "سرمایه صاحب مؤسسه" در ترازنامه منعکس می‌گردد. اما در شرکت‌های تضامنی به دلیل آن که هر نوع تغییر در سرمایه شرکت باید در اداره ثبت شرکت‌ها به ثبت برسد، لذا برای هر یک از شرکا معمولاً حساب‌های زیر در دفاتر افتتاح می‌شود:

- ۱- حساب سرمایه شرکا
- ۲- حساب برداشت شرکا
- ۳- حساب جاری شرکا
- ۴- حساب وام شرکا

حساب سرمایه شرکا

در شرکت‌های تضامنی برای هر یک از شرکا حساب جداگانه‌ای تحت عنوان "حساب سرمایه" در دفاتر ایجاد شده و سرمایه‌گذاری نقدی و غیر نقدی هر شریک در بستانکار آن ثبت می‌شود. حساب سرمایه هر شریک نشان‌دهنده میزان سهم‌الشرکه وی بوده و معمولاً به یک مبلغ ثابت در دفاتر ثبت و نگهداری می‌شود و تغییرات ناشی از برداشت شرکا یا تغییرات ناشی از سود و زیان در حساب‌های دیگری که برای این منظور در نظر گرفته شده است، ثبت می‌گردد. شایان ذکر است تغییرات در حقوق مالکیت در نتیجه ورود و خروج و یا فوت شریک از جمله مواردی هستند که می‌توان آن را به حساب سرمایه شرکا منظور نمود.

۱- در شرکت‌نامه باید نام شرکت و نوع آن، موضوع شرکت، مرکز اصلی شرکت و نشانی کامل آن، اسامی شرکا و محل اقامت آن‌ها، مبدأ تشکیل شرکت و مدت آن، سرمایه شرکت اعم از نقدی و غیر نقدی، میزان سهم‌الشرکه هر یک از شرکا، مدیران شرکت و اختیارات آن‌ها، نحوه تقسیم سود و زیان، مقررات مربوط به ورود و خروج شرکا، انحلال شرکت و ... مشخص گردد.

۲- در شرکت‌های تضامنی اگر سهم‌الشرکه یک یا چند نفر غیر نقدی باشد، باید سهم‌الشرکه مزبور قبلاً به تراضی تمام شرکا تقویم شود. (ماده ۱۲۲ قانون تجارت)

حساب برداشت شرکا

در برخی موارد طبق مفاد شرکت‌نامه ممکن است شرکا مجاز باشند وجوه یا کالای موردنیاز خود را تا حد مقرر در شرکت‌نامه از شرکت برداشت نمایند. در این‌گونه موارد، برای هر یک از شرکا یک حساب جداگانه تحت عنوان "برداشت" در دفاتر ایجاد شده و کلیه برداشت‌های نقدی و غیرنقدی شریک در طول دوره مالی در بدهکار این حساب ثبت می‌شود. این حساب یک حساب موقت بوده و مانده آن در پایان دوره مالی به حساب جاری هر شریک منتقل می‌شود. از آنجایی که برداشت هر شریک به منزله دریافت وام از شرکت می‌باشد، لذا ممکن است در شرکت‌نامه نسبت به برداشت شرکا بهره‌ای در نظر گرفته شود.

حساب جاری شرکا مثال

در شرکت‌های تضامنی جهت انجام برخی از مبادلات مالی بین شرکت و شرکا، برای هر یک از شرکا حساب جداگانه‌ای تحت عنوان "حساب جاری" در دفاتر ایجاد می‌شود. حقوق، پاداش، سود تضمین شده (بهره) سرمایه و سهم سود هر شریک در بستانکار این حساب و برداشت‌های نقدی و غیرنقدی و سهم زیان هر یک از شرکا در بدهکار آن ثبت می‌شود. مانده بدهکار حساب جاری شریک در هر زمان نشانگر میزان مطالبات شرکت از شریک و مانده بستانکار آن نشان‌دهنده بدهی شرکت می‌باشد. حساب جاری شرکا یک حساب دائمی بوده و مانده آن در پایان دوره مالی به دوره بعد منتقل می‌شود.

حساب وام شرکا مثال

گاهی اوقات ممکن است شرکت تضامنی به وجوه نقد نیاز داشته باشد و این وجوه از طریق یکی از شرکا تأمین گردد و به دلایلی شرکا تمایل به افزایش سرمایه نداشته باشند. بنابراین وجوه مذکور به صورت وام در اختیار شرکت قرار گرفته و با توافق سایر شرکا هر ساله از این بابت مبلغی به عنوان سود تضمین شده (بهره) به شریک وام‌دهنده پرداخت می‌شود. مبلغی که به عنوان وام از طرف شریک در اختیار شرکت قرار می‌گیرد در حساب جداگانه‌ای تحت عنوان "وام دریافتی از شرکا" ثبت می‌شود و مانده وام در ترازنامه به عنوان یکی از اقلام حساب‌های پرداختنی منعکس می‌گردد. لازم به ذکر است سود تضمین شده‌ای که به وام تعلق می‌گیرد در حساب وام شریک ثبت نمی‌شود، بلکه به حساب جاری آن شریک منظور می‌گردد.

در برخی موارد نیز ممکن است شرکت از وضعیت نقدینگی خوبی برخوردار باشد و شرکا نیاز به وام داشته باشند. در این‌گونه موارد، وام پرداختی به هر شریک در بدهکار حسابی تحت عنوان "وام پرداختی به شرکا" ثبت می‌شود و مانده وام در ترازنامه به عنوان یکی از اقلام حساب‌های دریافتنی منعکس می‌گردد.

۱. برخی از حسابداران ترجیح می‌دهند که حساب جداگانه‌ای برای برداشت شرکا ایجاد نگردد، بلکه برداشت‌های شخصی شرکا نیز در حساب جاری شرکا منظور شود.

عملیات حسابداری ثبت سرمایه

پس از تعیین میزان سهم شرکتی هر یک از شرکا، اعم از نقدی یا غیرنقدی، اقلام دارایی که توسط شرکا در اختیار شرکت گذاشته می شود در بدهکار حساب های دارایی شرکت و مبلغ خالص سرمایه گذاری هر یک از شرکا در بستانکار حساب سرمایه مربوط به شریک ثبت می گردد.

مثال ۱-۲- احمد و محمود در تاریخ ۱۳۸۱/۲/۲۴ شرکت تضامنی احمد و محمود را تأسیس نمودند. سرمایه گذاری اولیه شرکا به شرح زیر است:

احمد	محمود	
ریال	ریال	
۲۰۰,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	وجه نقد
۴۰۰,۰۰۰		موجودی کالا
	۱۵۰,۰۰۰	اثاثه و منصوبات
	۵۰۰,۰۰۰	ساختمان

مطلوبست: انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه در تاریخ ۱۳۸۱/۲/۲۴

حل:

۴۵۰,۰۰۰	۱۳۸۱/۲/۲۴ وجوه نقد
۴۰۰,۰۰۰	موجودی کالا
۱۵۰,۰۰۰	اثاثه و منصوبات
۵۰۰,۰۰۰	ساختمان
۶۰۰,۰۰۰	سرمایه احمد
۹۰۰,۰۰۰	سرمایه محمود

گاهی اوقات شرکت تضامنی از ادغام دو یا چند مؤسسه تک مالکی به وجود می آید. در چنین مواردی علاوه بر دارایی های مؤسسات مذکور بدهی های آنها نیز به شرکت جدید منتقل می شود. در این صورت دارایی ها و بدهی های مذکور پس از ارزیابی تحت سرفصل های مناسب در دفاتر ثبت گردیده و مابه التفاوت آنها به حساب سرمایه شرکا منظور می شود.

مثال ۲-۲- سعید و مجید که هر کدام صاحب یک فروشگاه لوازم خانگی می باشند، در تاریخ ۱۳۸۱/۳/۳۱ تصمیم گرفتند برای گسترش فعالیت های خود با ادغام دو فروشگاه یک شرکت تضامنی تشکیل دهند. ترازنامه هر یک از فروشگاه ها قبل از ادغام به شرح زیر می باشد:

فروشگاه سعید

ترازنامه

۳۱ خرداد ماه ۱۳۸۱

ریال		ریال	
۷۵۰,۰۰۰	حساب‌های پرداختنی	۴۰۰,۰۰۰	وجوه نقد
۲,۰۰۰,۰۰۰	سرمایه سعید	۳۰۰,۰۰۰	حساب‌های دریافتنی
		۸۵۰,۰۰۰	موجودی کالا
		۱,۲۰۰,۰۰۰	ساختمان
<u>۲,۷۵۰,۰۰۰</u>		<u>۲,۷۵۰,۰۰۰</u>	

فروشگاه مجید

ترازنامه

۳۱ خرداد ماه ۱۳۸۱

ریال		ریال	
۴۵۰,۰۰۰	حساب‌های پرداختنی	۵۷۰,۰۰۰	وجوه نقد
۱,۵۰۰,۰۰۰	سرمایه مجید	۴۸۰,۰۰۰	حساب‌های دریافتنی
		۶۰۰,۰۰۰	موجودی کالا
		۳۰۰,۰۰۰	اثاثه و منصوبات
<u>۱,۹۵۰,۰۰۰</u>		<u>۱,۹۵۰,۰۰۰</u>	

در مورد دارایی‌ها و بدهی‌های دو فروشگاه توافقی‌هایی به شرح زیر صورت گرفت:

- ۱- موجودی کالای فروشگاه سعید به مبلغ ۷۵۰,۰۰۰ ریال و ساختمان آن به مبلغ ۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال مورد توافق قرار گرفت.
 - ۲- حساب‌های دریافتنی فروشگاه مجید مبلغ ۴۳۰,۰۰۰ ریال و اثاثه و منصوبات آن به مبلغ ۲۵۰,۰۰۰ ریال مورد توافق قرار گرفت.
 - ۳- بقیه دارایی‌ها و بدهی‌های هر دو فروشگاه عیناً معادل مبلغ دفتری مورد توافق قرار گرفت.
- مطلوبست: انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه شرکت تضامنی و تعیین سرمایه هر یک از شرکا

حل:

۴۰۰,۰۰۰	(۱) ۱۳۸۱/۳/۳۱ وجوه نقد
۳۰۰,۰۰۰	حساب‌های دریافتنی
۷۵۰,۰۰۰	موجودی کالا
۱,۵۰۰,۰۰۰	ساختمان
۷۵۰,۰۰۰	حساب‌های پرداختنی
۲,۲۰۰,۰۰۰	سرمایه سعید

۵۷۰,۰۰۰	۱۳۸۱/۳/۳۱ (۲) وجوه نقد
۴۳۰,۰۰۰	حساب‌های دریافتی
۶۰۰,۰۰۰	موجودی کالا
۲۵۰,۰۰۰	اثاثه و منصوبات
۴۵۰,۰۰۰	حساب‌های پرداختی
۱,۴۰۰,۰۰۰	سرمایه مجید

لازم به توضیح است که ارزش دارایی‌هایی که هر شریک به شرکت تضامنی وارد می‌کند با بهای تمام شده آن که قبلاً در دفاتر فروشگاه هر شریک ثبت شده بود قطعاً تفاوت خواهد داشت و مبالغی که بابت ارزش آن در دفاتر شرکت تضامنی ثبت شده است مبالغ ارزیابی شده و مورد توافق دو شریک است.

سرمایه‌گذاری مجدد

چنانچه شرکا در طول دوران فعالیت شرکت، به هر دلیلی اقدام به سرمایه‌گذاری مجدد نمایند، حساب سرمایه هر یک از آنها معادل مبلغ خالص سرمایه‌گذاری بستانکار شده و حساب دارایی مربوطه بدهکار می‌شود.

مثال ۲-۳ - با در نظر گرفتن اطلاعات مثال ۲-۲، فرض کنید سعید و مجید در تاریخ ۱۳۸۱/۹/۳۰ تصمیم گرفتند برای گسترش فعالیت‌های شرکت به ترتیب مبلغ ۶۰۰,۰۰۰ ریال و ۳۰۰,۰۰۰ ریال به طور نقد مجدداً سرمایه‌گذاری نمایند.

مطلوبست: انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه در تاریخ ۱۳۸۱/۹/۳۰

حل:

۹۰۰,۰۰۰	۱۳۸۱/۹/۳۰ وجوه نقد
۶۰۰,۰۰۰	سرمایه سعید
۳۰۰,۰۰۰	سرمایه مجید

بستن حساب‌های موقت در شرکت‌های تضامنی

نحوه بستن حساب‌های موقت در شرکت‌های تضامنی همانند مؤسسات تک مالکی است، بدین ترتیب که در پایان دوره مالی ابتدا اقلام درآمد و هزینه به ترتیب به بستانکار و بدهکار حساب خلاصه سود و زیان منظور می‌شود تا سود یا زیان شرکت تعیین گردد. سپس مانده حساب خلاصه سود و زیان به حسابی به نام "تقسیم سود" منتقل شده و براساس نسبتی که در شرکت‌نامه مشخص گردیده، به حساب جاری هر یک از شرکا انتقال می‌یابد. حساب برداشت شرکا نیز به حساب جاری شرکا بسته می‌شود.

مثال ۴-۲- حمید و حامد شرکای یک شرکت تضامنی بوده و به نسبت مساوی در سود و زیان شرکت سهام می‌باشند. مانده برخی از حساب‌های شرکت در پایان سال ۱۳۸۱ به شرح زیر است:

ریال	
۸۵۰,۰۰۰	خلاصه سود و زیان
۱۳۰,۰۰۰	برداشت حمید
۱۷۰,۰۰۰	برداشت حامد

مطلوبست: انجام ثبت‌های مربوط به بستن حساب‌های موقت در دفتر روزنامه

حل:

۸۵۰,۰۰۰	۱۳۸۱/۱۲/۲۹	خلاصه سود و زیان
۸۵۰,۰۰۰		تقسیم سود
		بستن حساب خلاصه سود و زیان
۸۵۰,۰۰۰		تقسیم سود
$۸۵۰,۰۰۰ \times \frac{1}{4} =$	۴۲۵,۰۰۰	جاری حمید
$۸۵۰,۰۰۰ \times \frac{1}{4} =$	۴۲۵,۰۰۰	جاری حامد
		انتقال سود به حساب جاری شرکا
	۱۳۰,۰۰۰	جاری حمید
	۱۷۰,۰۰۰	جاری حامد
۱۳۰,۰۰۰		برداشت حمید
۱۷۰,۰۰۰		برداشت حامد
		بستن حساب برداشت شرکا

صورت‌های مالی شرکت‌های تضامنی

صورت سود و زیان شرکت‌های تضامنی مشابه صورت سود و زیان مؤسسات تک مالکی است، با این تفاوت که در صورت سود و زیان شرکت‌های تضامنی نحوه تقسیم سود و زیان بین شرکا در انتهای صورت سود و زیان نشان داده می‌شود.

ترازنامه شرکت‌های تضامنی نیز همانند مؤسسات تک مالکی است. لازم به ذکر است که در ترازنامه شرکت‌های تضامنی و در بخش حقوق صاحبان سرمایه باید مانده سرمایه هر یک از شرکا به تفکیک نشان داده شود. حساب جاری شرکا نیز در صورتی که مانده بدهکار داشته باشد در قسمت دارایی‌های جاری و در صورتی که مانده بستانکار داشته باشد در قسمت بدهی‌های جاری گزارش می‌شود.

مثال ۵-۲- تراز آزمایشی زیر در تاریخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۹ از دفاتر شرکت تضامنی ابراهیم و اسماعیل که در سود و زیان به نسبت مساوی سهام می‌باشند استخراج شده است:

شرکت تضامنی ابراهیم و اسماعیل

تراز آزمایشی

۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱

مانده بستانکار	مانده بدهکار	نام حساب
	۹۲۰,۰۰۰	وجوه نقد
	۷۵۰,۰۰۰	حساب‌های دریافتی
	۸۰۰,۰۰۰	موجودی کالا
	۴۰۰,۰۰۰	اثاثه
۱۲۰,۰۰۰		استهلاک انباشته اثاثه
۳۰۰,۰۰۰		حساب‌های پرداختی
۱,۰۰۰,۰۰۰		سرمایه ابراهیم
۸۰۰,۰۰۰		سرمایه اسماعیل
	۱۰۰,۰۰۰	جاری ابراهیم
۲۵۰,۰۰۰		جاری اسماعیل
۳,۰۰۰,۰۰۰		فروش
	۱۰۰,۰۰۰	برگشت از فروش و تخفیفات
	۲,۰۰۰,۰۰۰	خرید
۱۵۰,۰۰۰		برگشت از خرید و تخفیفات
	۲۵۰,۰۰۰	هزینه حقوق کارکنان
	۱۸۰,۰۰۰	هزینه اجاره ساختمان
	۴۰,۰۰۰	هزینه استهلاک اثاثه
	۸۰,۰۰۰	هزینه‌های متفرقه
۵,۶۲۰,۰۰۰	۵,۶۲۰,۰۰۰	

موجودی کالای پایان سال ۹۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد.

مطلوبست:

(۱) تهیه صورت سود و زیان برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱

(۲) تهیه ترازنامه به تاریخ ۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱

شرکت تضامنی ابراهیم و اسماعیل

حل:

صورت سود و زیان

برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱

ریال	ریال	ریال
۳,۰۰۰,۰۰۰		
(۱۰۰,۰۰۰)		
<u>۲,۹۰۰,۰۰۰</u>		
	۸۰۰,۰۰۰	
		۲,۰۰۰,۰۰۰
		(۱۵۰,۰۰۰)
	<u>۱,۸۵۰,۰۰۰</u>	
	۲,۶۵۰,۰۰۰	
	(۹۰۰,۰۰۰)	
<u>(۱,۷۵۰,۰۰۰)</u>		
<u>۱,۱۵۰,۰۰۰</u>		
	۲۵۰,۰۰۰	
	۱۸۰,۰۰۰	
	۴۰,۰۰۰	
	۸۰,۰۰۰	
<u>(۵۵۰,۰۰۰)</u>		
<u>۶۰۰,۰۰۰</u>		
	۳۰۰,۰۰۰	
	۳۰۰,۰۰۰	
<u>۶۰۰,۰۰۰</u>		

فروش
- برگشت از فروش و تخفیفات
فروش خالص
- بهای تمام شده کالای فروش رفته:
موجودی کالای ابتدای سال
خرید
- برگشت از خرید و تخفیفات
خرید خالص
بهای تمام شده کالای آماده برای فروش
- موجودی کالای پایان سال
بهای تمام شده کالای فروش رفته
سود ناخالص
- هزینه‌های عملیاتی:
هزینه حقوق کارکنان
هزینه اجاره ساختمان
هزینه استهلاک ائانه
هزینه‌های متفرقه

سود خالص

تقسیم سود:

ابراهیم $(\frac{1}{3} \times 600,000)$

اسماعیل $(\frac{1}{3} \times 600,000)$

جاری ابراهیم

۳۰۰,۰۰۰	سود سهم	۱۰۰,۰۰۰	مانده
		۲۰۰,۰۰۰	مانده پایان
۳۰۰,۰۰۰		<u>۳۰۰,۰۰۰</u>	
<u>۲۰۰,۰۰۰</u>			مانده پایان

جاری اسماعیل

۲۵۰,۰۰۰	مانده	۵۵۰,۰۰۰	مانده پایان
۳۰۰,۰۰۰	سود سهم	<u>۵۵۰,۰۰۰</u>	
۵۵۰,۰۰۰			مانده پایان
<u>۵۵۰,۰۰۰</u>			

شرکت تضامنی ابراهیم و اسماعیل			
ترازنامه			
۲۹ اسفند ماه ۱۳۳۱			
ریال	ریال	ریال	ریال
	بدهی های جاری:		دارایی های جاری:
۳۰۰,۰۰۰	حساب های پرداختی	۹۲۰,۰۰۰	موجودی نقد
۲۰۰,۰۰۰	جاری ابراهیم	۷۵۰,۰۰۰	حساب های دریافتی
۵۵۰,۰۰۰	جاری اسماعیل	۹۰۰,۰۰۰	موجودی کالا
۱,۰۵۰,۰۰۰		۲,۵۷۰,۰۰۰	
	سرمایه شرکا:		دارایی های ثابت:
	ابراهیم	۴۰۰,۰۰۰	اثاثه
۱,۰۰۰,۰۰۰	اسماعیل	(۱۲۰,۰۰۰)	- استهلاك انباشته اثاثه
۱,۸۰۰,۰۰۰		۲۸۰,۰۰۰	
۲,۸۵۰,۰۰۰	جمع بدهی ها و سرمایه	۲,۸۵۰,۰۰۰	جمع دارایی ها

تقسیم سود و زیان در شرکت های تضامنی

نحوه تقسیم سود و زیان در شرکت های تضامنی یکی از موضوعات بسیار مهم است که معمولاً در شرکت نامه مشخص می گردد. به طور کلی، تقسیم سود در شرکت های تضامنی به سه عامل کار، سرمایه و قبول خطر (ریسک) بستگی دارد. به عنوان مثال، شریکی که وقت بیشتری را صرف اداره امور شرکت می کند معمولاً با توافق سایر شرکا، هنگام تقسیم سود، مبلغی را به عنوان حق الزحمه یا پاداش دریافت می کند و یا شریکی که سرمایه گذاری بیشتری در شرکت کرده است سهم بیشتری بابت سود تضمین شده (بهره) سرمایه و قبول خطر دریافت می کند.

باتوجه به مطالب بالا، براساس توافق شرکا روش های مختلفی را می توان برای تقسیم سود در شرکت های تضامنی مورد استفاده قرار داد که مهمترین آنها عبارتند از:

۱- تقسیم سود به نسبت سرمایه (سهم الشرکه) شرکا

۲- تقسیم سود بر اساس نسبت های معین

۳- تخصیص حقوق (پاداش) سالانه و تقسیم باقی مانده سود بر اساس نسبت های معین

۴- تخصیص سود تضمین شده سرمایه و تقسیم باقی مانده سود بر اساس نسبت های معین

۵- تخصیص سود تضمین شده سرمایه و حقوق (پاداش) سالانه و تقسیم باقی مانده سود بر اساس نسبت های معین

لازم به توضیح است که گاهی اوقات به منظور تقویت بنیه مالی یا حفظ نقدینگی و یا فراهم آوردن امکانات توسعه فعالیت های آتی شرکت ممکن است بخشی از سود قابل تقسیم برای اهداف خاصی کنار گذاشته شود که اصطلاحاً به آن "اندوخته" می گویند. در صورت تخصیص بخشی از سود قابل تقسیم به عنوان اندوخته، مابقی سود بر اساس یکی از روش های فوق بین شرکا تقسیم می شود.

۱- در صورتی که نحوه تقسیم سود و زیان در شرکت نامه مشخص نشده باشد، سود و زیان به نسبت سهم الشرکه بین شرکا تقسیم می شود. (ماده ۱۱۹ قانون

فصل سوم

تغییر در ساختار مالکیت شرکت تضامنی

در طی دوران فعالیت شرکت تضامنی ممکن است که در ساختار مالکیت آن تغییراتی رخ دهد. در این گونه موارد، شرکت تضامنی اولیه منحل و شرکت تضامنی (شخصیت حقوقی) جدیدی به وجود می آید.

به طور کلی، تغییر در ساختار مالکیت شرکت تضامنی به دو دسته زیر قابل تقسیم می باشد:

۱- ورود شریک جدید به شرکت تضامنی

۲- خروج شریک از شرکت تضامنی

ورود شریک جدید به شرکت تضامنی

هرچند که ورود شریک جدید به شرکت تضامنی به منزله خاتمه فعالیت شرکت تضامنی و ایجاد یک شرکت تضامنی جدید تلقی می گردد، اما از نظر حسابداری و گزارشگری مالی فرض می شود که شرکت تضامنی به فعالیت خود ادامه داده و نقطه تغییراتی در ساختار حقوق صاحبان سرمایه ایجاد می شود. ورود شریک جدید به شرکت تضامنی نیاز به موافقت کلیه شرکا دارد^۱ و به یکی از دو طریق زیر صورت می گیرد:

۱- خرید تمام یا قسمتی از سهم الشرکه یک یا چند شریک قدیمی

۲- سرمایه گذاری مستقیم در شرکت تضامنی

ورود شریک جدید از طریق خرید تمام یا قسمتی از سهم الشرکه شریک (شرکا) قدیم

هنگامی که شریک جدید تمام یا قسمتی از سهم الشرکه شریک (شرکا) قدیم را خریداری می نماید، هیچ گونه تغییری در دارایی ها و بدهی های شرکت ایجاد نمی شود و تنها سرمایه شرکا تغییر می کند، زیرا فروش سهم الشرکه شریک قدیم و خرید آن توسط شریک جدید یک معامله شخصی و خارج از عملیات شرکت بوده و مبلغ مورد توافق بین طرفین هیچ ارتباطی با عملیات شرکت ندارد. در این حالت، حساب سرمایه شریکی که اقدام به فروش سهم الشرکه خود نموده معادل سهم الشرکه فروخته شده بدهکار و حساب سرمایه شریک جدید بستانکار می شود.

^۱ هرکس به عنوان شریک ضامن در شرکت تضامنی موجودی داخل شود متضامناً با سایر شرکا مسئول قروضی هم خواهد بود که شرکت قبل از ورود او داشته. اعم از این که در اسم شرکت تغییری داده شده یا نشده باشد (ماده ۱۲۵ قانون تجارت).

مثال ۱-۳- فرشاد و فرهاد و فرزاد شرکای یک شرکت تضامنی به نسبت $\frac{1}{5}$ ، $\frac{1}{5}$ و $\frac{3}{5}$ در سود و زیان سهیم بوده و سرمایه هر یک از آن‌ها به ترتیب ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال، ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد. در تاریخ ۲۱ اردیبهشت ماه ۱۳۸۱ فرشاد با موافقت سایر شرکا نصف سهم شرکت خود را به مبلغ ۷۰۰,۰۰۰ ریال به فرشید فروخت. مطلوبست: انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه در تاریخ ورود فرشید

حل:

$$1,000,000 \times \frac{1}{5} =$$

۱۳۸۱/۲/۲۱ سرمایه فرشاد ۵۰۰,۰۰۰

۵۰۰,۰۰۰

سرمایه فرشید

همان‌طور که ملاحظه می‌شود، در ثبت فوق مبلغ رد و بدل شده بین شرکا هیچ تأثیری بر دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت ندارد.

ورود شریک جدید از طریق سرمایه‌گذاری مستقیم در شرکت تضامنی

در شرایطی که شرکت به سرمایه بیشتری نیاز داشته باشد ممکن است با توافق شرکا، شریک جدیدی از طریق آوردن وجه نقد یا سایر ارقام دارایی به عنوان سرمایه، در شرکت پذیرفته شود. ورود شریک جدید از این طریق باعث افزایش دارایی‌ها و سرمایه شرکت تضامنی شده و می‌تواند به دو صورت زیر انجام شود:

- ۱- بدون تجدید ارزیابی دارایی‌ها و بدهی‌ها
- ۲- با تجدید ارزیابی دارایی‌ها و بدهی‌ها

ورود شریک جدید بدون تجدید ارزیابی دارایی‌ها و بدهی‌ها

در مواردی که شریک جدید از طریق سرمایه‌گذاری مستقیم وارد شرکت تضامنی می‌شود و مبلغ دفتری دارایی‌ها و بدهی‌ها مورد توافق شرکای قدیم و جدید می‌باشد، دارایی‌ها و بدهی‌ها مورد تجدید ارزیابی قرار نمی‌گیرند. در این‌گونه موارد، برای ثبت رویداد مالی مربوط به ورود شریک جدید یکی از روش‌های زیر مورد استفاده قرار می‌گیرد:

- ۱- اختصاص پاداش به شرکای قدیم
- ۲- اختصاص سرقفلی به شرکای قدیم
- ۳- اختصاص پاداش به شریک جدید
- ۴- عدم اختصاص پاداش به طرفین

اختصاص پاداش به شرکای قدیم

در مواردی که شرکت تضامنی از وضعیت مالی مطلوب و روند سودآوری مناسبی برخوردار است، مبلغی که شرکای قدیم برای ورود شریک جدید مطالبه می‌نمایند قطعاً بیشتر از مبلغی خواهد بود که به بستانکار حساب سرمایه وی منظور می‌شود. این مبلغ اضافی در واقع پاداش شرکای قدیم محسوب شده و به نسبت تقسیم سود و زیان (مقرر در شرکت‌نامه) به بستانکار حساب سرمایه شرکای قدیم منظور می‌گردد. نحوه محاسبه سهم شرکت شریک جدید و مبلغ پاداش به صورت زیر است:

نسبت مشارکت شریک جدید \times مجموع سرمایه شرکا پس از ورود شریک جدید = سهم شرکت شریک جدید (۱)

سهم شرکت شریک جدید - مبلغ پرداختی توسط شریک جدید = مبلغ پاداش (۲)

مثال ۲-۳- احمد و محمود شرکای یک شرکت تضامنی به نسبت $\frac{۲}{۵}$ و $\frac{۳}{۵}$ در سود و زیان شرکت سهامی بوده و سرمایه هر یک از آن‌ها به ترتیب ۱.۶۰۰.۰۰۰ ریال و ۲.۰۰۰.۰۰۰ ریال می‌باشد. در تاریخ ۳۱ خرداد ماه ۱۳۸۱ شرکا توافق نمودند که محمد با پرداخت مبلغ ۱.۸۰۰.۰۰۰ ریال به عنوان شریک جدید وارد شرکت شده و در $\frac{۱}{۴}$ سرمایه و سود و زیان سهامی گردد. مطلوبست: انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه در تاریخ ورود محمد

حل:

$$۱.۶۰۰.۰۰۰ + ۲.۰۰۰.۰۰۰ = ۳.۶۰۰.۰۰۰ \quad \text{سرمایه شرکای قدیم (احمد و محمود)}$$

$$۱.۸۰۰.۰۰۰ \quad \text{سرمایه‌گذاری شریک جدید (محمد)}$$

$$\underline{\underline{۵.۴۰۰.۰۰۰}} \quad \text{مجموع سرمایه شرکا پس از ورود محمد}$$

$$۵.۴۰۰.۰۰۰ \times \frac{۱}{۴} = ۱.۳۵۰.۰۰۰ \quad \text{سهم‌الشرکه محمد}$$

$$۱.۸۰۰.۰۰۰ - ۱.۳۵۰.۰۰۰ = ۴۵۰.۰۰۰ \quad \text{پاداش شرکای قدیم}$$

۱.۸۰۰.۰۰۰ ۱۳۸۱/۳/۳۱ وجوه نقد

۱.۳۵۰.۰۰۰ سرمایه محمد

۱۸۰.۰۰۰ سرمایه احمد

۲۷۰.۰۰۰ سرمایه محمود

$$۴۵۰.۰۰۰ \times \frac{۲}{۵} =$$

$$۴۵۰.۰۰۰ \times \frac{۳}{۵} =$$

نسبت‌های جدید تقسیم سود و زیان

پس از ورود شریک جدید، نسبت مشارکت شرکای قدیم در سود و زیان نیز تغییر می‌کند. در این حالت، برای محاسبه نسبت سود و زیان شرکای قدیم، نسبت مشارکت شریک جدید را از عدد یک کسر نموده و حاصل به دست آمده را در نسبت‌های مشارکت اولیه آن‌ها (قبل از ورود شریک جدید) ضرب می‌کنیم تا نسبت جدید آن‌ها به دست آید.

مثال ۳-۳- با در نظر گرفتن اطلاعات مثال ۲-۳،

مطلوبست: تعیین نسبت سود و زیان شرکا پس از ورود محمد

حل:

$$۱ - \frac{۱}{۴} = \frac{۳}{۴} \quad \text{مجموع نسبت شرکای قدیم پس از ورود محمد}$$

$$\frac{۳}{۴} \times \frac{۲}{۵} = \frac{۶}{۲۰} = \%۳۰ \quad \text{نسبت سود و زیان احمد}$$

$$\frac{۳}{۴} \times \frac{۳}{۵} = \frac{۹}{۲۰} = \%۴۵ \quad \text{نسبت سود و زیان محمود}$$

$$\frac{۱}{۴} \times \frac{۵}{۵} = \frac{۵}{۲۰} = \%۲۵ \quad \text{نسبت سود و زیان محمد}$$

$$\underline{\underline{\%۱۰۰}} \quad \text{جمع}$$

اختصاص سرقفلی به شرکای قدیم

ممکن است شرکت تضامنی به خاطر دارا بودن عواملی از قبیل موقعیت محلی مناسب، برتری کیفیت محصولات و حسن شهرت و تخصص مدیران، سودی بیش از سود متعارف شرکت‌های مشابه کسب نماید. در این صورت شریک جدید برای ورود به شرکت حاضر به پرداخت مبلغی بیشتر از سهم‌الشرکه خود خواهد بود.

مجموعه عواملی که موجب می‌شود شریک جدید مبلغ بیشتری را وارد شرکت کند اصطلاحاً "سرقفلی" نامیده می‌شود. چون سرقفلی به تدریج ایجاد می‌شود، لذا با توجه به اصل تحقق و اصل بهای تمام شده شناسایی و در دفاتر ثبت نمی‌گردد، اما هنگام ورود شریک جدید می‌تواند با موافقت شرکا ارزیابی و در حساب‌ها ثبت شود.

در این روش، برخلاف روش قبل، مبلغی که به حساب سرمایه شریک جدید منظور می‌شود معادل مبلغی است که وی وارد شرکت می‌کند، ولی برای شرکت سرقفلی در نظر گرفته می‌شود. نحوه محاسبه سرقفلی به صورت زیر است:

$$۱) \text{ ارزش متعارف شرکت تضامنی} = \frac{\text{مبلغ پرداختی توسط شریک جدید}}{\text{نسبت مشارکت شریک جدید}}$$

$$۲) \text{ مجموع سرمایه شرکا پس از ورود شریک جدید} - \text{ارزش متعارف شرکت تضامنی} = \text{ارزش سرقفلی}$$

سرقفلی متعلق به شرکای قدیم بوده و برای ثبت آن حسابی تحت عنوان "سرقفلی" در دفاتر ایجاد و ارزش سرقفلی به بدهکار این حساب و بستانکار حساب سرمایه شرکای قدیم (به نسبت تقسیم سود و زیان مقرر در شرکت‌نامه) منظور می‌شود.

مثال ۳-۴ - با در نظر گرفتن اطلاعات مثال ۲-۳، با فرض این که محمد با پرداخت مبلغ ۱,۸۰۰,۰۰۰ ریال به عنوان شریک جدید وارد شرکت شده و در $\frac{۱}{۴}$ سود و زیان سهم‌گردد و شرکا توافق نمایند که حساب سرقفلی در دفاتر افتتاح شود، مطلوبست: محاسبه سرقفلی و انجام ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه در تاریخ ورود محمد
حل:

$$\frac{۱,۸۰۰,۰۰۰}{\frac{۱}{۴}} = ۷,۲۰۰,۰۰۰ \quad \text{ارزش متعارف شرکت تضامنی}$$

$$۱,۶۰۰,۰۰۰ + ۲,۰۰۰,۰۰۰ = ۳,۶۰۰,۰۰۰ \quad \text{سرمایه شرکای قدیم (احمد و محمود)}$$

$$۱,۸۰۰,۰۰۰ \quad \text{سرمایه‌گذاری شریک جدید (محمد)}$$

$$\underline{\underline{۵,۴۰۰,۰۰۰}} \quad \text{مجموع سرمایه شرکا پس از ورود محمد}$$

$$۷,۲۰۰,۰۰۰ - ۵,۴۰۰,۰۰۰ = ۱,۸۰۰,۰۰۰ \quad \text{ارزش سرقفلی}$$

$$۱,۸۰۰,۰۰۰ \quad \text{۱۳×۱/۳/۳۱ وجوه نقد}$$

$$۱,۸۰۰,۰۰۰ \quad \text{سرمایه محمد}$$

$$۱,۸۰۰,۰۰۰ \quad \text{سرقفلی}$$

$$۷۲۰,۰۰۰ \quad \text{سرمایه احمد}$$

$$۱,۰۸۰,۰۰۰ \quad \text{سرمایه محمود}$$

$$۱,۸۰۰,۰۰۰ \times \frac{۲}{۵} =$$

$$۱,۸۰۰,۰۰۰ \times \frac{۳}{۵} =$$

عدم ثبت سرقفلی در دفاتر

در صورتی که شریک جدید سهم سرقفلی خود را پرداخت کند، حساب سرقفلی در دفاتر ایجاد نمی‌گردد. در این حالت، مبلغ پرداختی توسط شریک جدید بابت سرقفلی، به بدهکار حساب وجوه نقد و بستانکار حساب سرمایه شرکای قدیم (به نسبت تقسیم سود و زیان مقرر در شرکت‌نامه) منظور می‌شود.

مثال ۵-۳- با در نظر گرفتن اطلاعات مثال ۴-۳، چنانچه محمد حاضر به پرداخت سهم خود از سرقفلی شود و این مبلغ را به شرکت پرداخت نماید،

مطلوبست: انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه

حل:

$1,800,000 \times \frac{1}{4} = 450,000$	سهم محمد از سرقفلی
$450,000$	وجوه نقد $13 \times 1/3/31$
$450,000 \times \frac{2}{5} =$	$180,000$ سرمایه احمد
$450,000 \times \frac{3}{5} =$	$270,000$ سرمایه محمود

اختصاص پاداش به شریک جدید

گاهی اوقات شریک جدید دارای اعتبار، شهرت، مهارت و یا تخصص ویژه‌ای می‌باشد. در این گونه موارد، شرکای قدیم به منظور استفاده از توانایی‌های شریک جدید در جهت افزایش کارایی عملیات و سوددهی شرکت، ممکن است موافقت نمایند که وی برای ورود به شرکت مبلغ کمتری نسبت به سهم‌الشرکه خود پرداخت نماید. به عنوان مثال، ممکن است شرکای یک شرکت تولیدکننده لوازم ورزشی برای رونق تجارت و جذب مشتریان بیشتر از یک فوتبالیست معروف بخواهند که با پرداخت مبلغ کمتری نسبت به سهم‌الشرکه خود به عنوان شریک جدید وارد شرکت گردد. این امر به منزله اختصاص پاداش و یا امتیاز برای شریک جدید بوده و مابه‌التفاوت به نسبت تقسیم سود و زیان (مقرر در شرکت‌نامه) به بدهکار حساب سرمایه شرکای قدیم منظور می‌شود.

مثال ۶-۳- با در نظر گرفتن اطلاعات مثال ۲-۳، با فرض این که محمد با پرداخت مبلغ $1,000,000$ ریال به عنوان شریک

جدید وارد شرکت شده و در $\frac{1}{4}$ سرمایه و سود و زیان سهیم گردد،

مطلوبست: انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه در تاریخ ورود محمد

حل:

$1,600,000 + 2,000,000 = 3,600,000$	سرمایه شرکای قدیم (احمد و محمود)
$1,000,000$	سرمایه‌گذاری شریک جدید (محمد)
<u>$4,600,000$</u>	مجموع سرمایه شرکا پس از ورود محمد

$4,600,000 \times \frac{1}{4} = 1,150,000$ سهم‌الشرکه محمد

$1,150,000 - 1,000,000 = 150,000$ پاداش شریک جدید (محمد)

$$150,000 \times \frac{2}{5} =$$

$$150,000 \times \frac{3}{5} =$$

۱,۰۰۰,۰۰۰	۱۳×۱/۳/۳۱	وجوه نقد
۶۰,۰۰۰		سرمایه احمد
۹۰,۰۰۰		سرمایه محمود
۱,۱۵۰,۰۰۰		سرمایه محمد

عدم اختصاص پاداش به طرفین

در عمل، ورود یک شریک به شرکت تضامنی و سرمایه‌گذاری در آن یا به علت وضعیت مالی مطلوب و سودآوری شرکت تضامنی است و یا به علت نیاز شرکت به تخصص یا سرمایه شریک جدید است. در این دو حالت طبیعتاً مبلغ دارایی که شریک جدید برای ورود به شرکت تضامنی پرداخت می‌کند با مبلغی که به بستانکار حساب سرمایه وی منظور می‌شود برابر نخواهد بود. اما گاهی اوقات امتیازات شریک جدید و مطلوبیت شرکت تضامنی جبران‌کننده یکدیگر است، در چنین شرایطی شریک جدید معادل آورده خود مالک سرمایه شرکت می‌گردد. در این حالت، برای ثبت رویداد مالی مربوط به ورود شریک جدید، حساب دارایی‌های آورده شده توسط وی معادل ارزش آن‌ها که مورد توافق کلیه شرکا می‌باشد بدهکار گردیده و حساب سرمایه شریک جدید بستانکار می‌شود.

مثال ۷-۳ - با در نظر گرفتن اطلاعات مثال ۲-۳، با فرض این که محمد با پرداخت مبلغ ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال به عنوان شریک جدید وارد شرکت شده و در $\frac{1}{4}$ سرمایه و سود و زیان سهیم گردد، مطلوبیست: انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه در تاریخ ورود محمد

حل:

$$1,600,000 + 2,000,000 = 3,600,000 \quad \text{سرمایه شرکای قدیم (احمد و محمود)}$$

$$1,200,000 \quad \text{سرمایه‌گذاری شریک جدید (محمد)}$$

$$\underline{\underline{4,800,000}} \quad \text{مجموع سرمایه شرکا پس از ورود محمد}$$

$$4,800,000 \times \frac{1}{4} = 1,200,000 \quad \text{سهم‌الشرکه محمد}$$

$$1,200,000 - 1,200,000 = 0 \quad \text{پاداش شرکا}$$

۱,۲۰۰,۰۰۰	۱۳×۱/۳/۳۱	وجوه نقد
۱,۲۰۰,۰۰۰		سرمایه محمد

ورود شریک جدید و تجدید ارزیابی دارایی‌ها و بدهی‌ها

در کلیه مثال‌های قبلی فرض بر این بود که دارایی‌ها و بدهی‌های ثبت شده در دفاتر با ارزش واقعی آن‌ها برابر بوده و مورد توافق شرکای قدیم و جدید می‌باشد. اما این امکان وجود دارد که ارزش واقعی دارایی‌ها و بعضاً بدهی‌ها با مانده‌های ثبت شده در دفاتر مطابقت نداشته و بیشتر یا کمتر از مبالغ ثبت شده در دفاتر باشد، لذا در اغلب موارد، در زمان ورود

شریک جدید، با توافق شرکا کلیه ارقام دارایی و بدهی به قیمت روز مورد ارزیابی قرار گرفته و اثرات ناشی از آن در حسابی تحت عنوان "تجدید ارزیابی" منظور می‌شود. همچنین ممکن است بر اثر عواملی که قبلاً ذکر شد، سرقفلی برای شرکت ایجاد شده باشد که تاکنون شناسایی و ثبت نگردیده باشد و با ورود شریک جدید شرکا توافق نمایند که این دارایی نیز شناسایی و مورد ارزیابی قرار گیرد.

عملیات حسابداری مربوط به ورود شریک جدید همراه با تجدید ارزیابی دارایی‌ها و بدهی‌ها به صورت زیر است:

۱- تجدید ارزیابی دارایی‌ها- در صورتی که مبلغ تجدید ارزیابی یک دارایی بیشتر از مبلغ دفتری آن باشد، مابه‌التفاوت به بدهکار حساب دارایی مربوطه و بستانکار حساب تجدید ارزیابی منظور می‌شود. عکس این حالت برای کاهش ارزش دارایی مصداق دارد.

۲- تجدید ارزیابی بدهی‌ها- در صورتی که مبلغ تجدید ارزیابی یک بدهی بیشتر از مبلغ دفتری آن باشد، مابه‌التفاوت به بدهکار حساب تجدید ارزیابی و بستانکار حساب بدهی مربوطه منظور می‌شود. عکس این حالت برای کاهش ارزش بدهی مصداق دارد.

۳- شناسایی سرقفلی- در صورتی که در فرایند تجدید ارزیابی سرقفلی شناسایی شود، ارزش سرقفلی به بدهکار حساب سرقفلی و بستانکار حساب تجدید ارزیابی منظور می‌شود^۱.

۴- بستن حساب‌های اندوخته عمومی و سود تقسیم نشده- حساب‌های اندوخته عمومی و سود تقسیم نشده (در صورت وجود) بدهکار شده و حساب سرمایه شرکای قدیم (به نسبت تقسیم سود و زیان مقرر در شرکت‌نامه) بستانکار می‌شود.

۵- ثبت هزینه‌های تجدید ارزیابی- هزینه‌های تجدید ارزیابی طبق توافق شرکا ممکن است به عهده شریک جدید یا شرکای قدیم باشد. در صورتی که هزینه تجدید ارزیابی به عهده شریک جدید باشد به بدهکار حساب جاری وی و چنانچه به عهده شرکای قدیم باشد به بدهکار حساب تجدید ارزیابی منظور می‌گردد.

۶- بستن سود یا زیان حاصل از تجدید ارزیابی به سرمایه شرکا- پس از انجام ثبت‌های فوق، حساب تجدید ارزیابی مانده‌گیری می‌شود؛

الف- در صورتی که مانده حساب تجدید ارزیابی بستانکار باشد نشان‌دهنده سود تجدید ارزیابی است که در این صورت حساب تجدید ارزیابی بدهکار و در مقابل حساب سرمایه شرکای قدیم (به نسبت تقسیم سود و زیان مقرر در شرکت‌نامه) بستانکار می‌شود.

ب- در صورتی که مانده حساب تجدید ارزیابی بدهکار باشد نشان‌دهنده زیان تجدید ارزیابی است که در این صورت حساب تجدید ارزیابی بستانکار و در مقابل حساب سرمایه شرکای قدیم (به نسبت تقسیم سود و زیان مقرر در شرکت‌نامه) بدهکار می‌شود.

۱- برخی از حسابداران، ارزش سرقفلی را مستقیماً به بستانکار حساب سرمایه شرکای قدیم (به نسبت تقسیم سود و زیان مقرر در شرکت‌نامه) منظور می‌کنند.

مثال ۸-۳- ترازنامه شرکت تضامنی عباس و مهدی که به نسبت های $\frac{2}{3}$ و $\frac{1}{3}$ در سود و زیان سهم می باشند در تاریخ ۳۱ تیر ماه ۱۳۸۱ به شرح زیر است:

شرکت تضامنی عباس و مهدی
ترازنامه

۳۱ تیر ماه ۱۳۸۱

ریال		ریال	
۳۰۰,۰۰۰	حساب های پرداختنی	۳۵۰,۰۰۰	وجوه نقد
۲۰۰,۰۰۰	جاری عباس	۶۵۰,۰۰۰	حساب های دریافتنی
۲,۰۰۰,۰۰۰	سرمایه عباس	۷۰۰,۰۰۰	موجودی کالا
۱,۰۰۰,۰۰۰	سرمایه مهدی	۱,۸۰۰,۰۰۰	ساختمان
<u>۳,۵۰۰,۰۰۰</u>		<u>۳,۵۰۰,۰۰۰</u>	

در تاریخ فوق با توافق شرکا صادق به عنوان شریک جدید وارد شرکت گردیده و عملیات زیر انجام گرفت:

۱- صادق مبلغ ۲۰۰,۰۰۰ ریال وجه نقد و یک دستگاه وسیله نقلیه به مبلغ ۸۰۰,۰۰۰ ریال وارد شرکت نموده و در $\frac{1}{3}$ سود و زیان سهم گردید.

۲- برای حساب های دریافتنی مبلغ ۳۰,۰۰۰ ریال ذخیره مطالبات مشکوک الوصول در نظر گرفته شد.

۳- ساختمان به مبلغ ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال و موجودی کالا به مبلغ ۷۵۰,۰۰۰ ریال ارزیابی گردید.

۴- سرفقلی شرکت به مبلغ ۳۰۰,۰۰۰ ریال ارزیابی گردید که صادق از این مبلغی پرداخت نکرد.

۵- هزینه های تجدید ارزیابی دارایی ها بالغ بر ۷۰۰,۰۰۰ ریال گردید که مقرر شد به عهده شرکای قدیم باشد.

مطلوبست: انجام ثبت های لازم در دفتر روزنامه در تاریخ ورود صادق

حل:

۲۰۰,۰۰۰	(۱) وجوه نقد
۸۰۰,۰۰۰	وسائط نقلیه
۱,۰۰۰,۰۰۰	سرمایه صادق
۳۰,۰۰۰	(۲) تجدید ارزیابی
۳۰,۰۰۰	ذخیره مطالبات مشکوک الوصول
۲,۰۰۰,۰۰۰ = ۲,۰۰۰,۰۰۰ - ۱,۸۰۰,۰۰۰	(۳) ساختمان
۵۰۰,۰۰۰ = ۷۵۰,۰۰۰ - ۲۵۰,۰۰۰	موجودی کالا
۲۵۰,۰۰۰	تجدید ارزیابی
۳۰۰,۰۰۰	(۴) سرفقلی
۳۰۰,۰۰۰	تجدید ارزیابی

	۷۰,۰۰۰	(۵) تجدید ارزیابی
	۷۰,۰۰۰	وجوه نقد
	۴۵۰,۰۰۰	(۶) تجدید ارزیابی
	۳۰۰,۰۰۰	سرمایه عباس
$450,000 \times \frac{2}{3} =$	۱۵۰,۰۰۰	سرمایه مهدی
$450,000 \times \frac{1}{3} =$		

تجدید ارزیابی			
۲۵۰,۰۰۰	(۳)	۳۰۰,۰۰۰	(۲)
۳۰۰,۰۰۰	(۴)	۷۰,۰۰۰	(۵)
		۴۵۰,۰۰۰	مانده
<u>۵۵۰,۰۰۰</u>		<u>۵۵۰,۰۰۰</u>	
<u>۴۵۰,۰۰۰</u>	مانده	<u>۴۵۰,۰۰۰</u>	(۶)

خروج شریک از شرکت تضامنی

در شرکت‌های تضامنی شخصیت و اعتبار شرکا اهمیت به‌سزایی دارد، لذا خروج هر یک از شرکا می‌تواند تأثیر مهمی در سرنوشت شرکت داشته باشد. از این رو، خروج شریک در یک شرکت تضامنی امری عادی و معمولی به حساب نمی‌آید و به همین دلیل طبق قانون تجارت، هیچ‌یک از شرکا حق ندارد بدون رضایت سایر شرکا سهم‌الشرکه خود را به دیگری واگذار نموده و از شرکت خارج شود.^۱ با این وجود، چنانچه شریکی به دلایلی از قبیل بیماری، بازنشستگی و یا عدم تفاهم با سایر شرکا نخواهد به شراکت خود در شرکت تضامنی ادامه دهد می‌تواند با موافقت سایر شرکا سهم‌الشرکه خود را واگذار و از شرکت خارج شود.

هرچند که خروج یک شریک از شرکت تضامنی، همانند ورود یک شریک جدید به شرکت تضامنی، به منزله خاتمه فعالیت شرکت قبلی و ایجاد یک شرکت تضامنی جدید تلقی می‌گردد، ولی در عمل ممکن است با رضایت سایر شرکا، شرکت مذکور به صورت دیگری یا با نام دیگری به فعالیت خود ادامه دهد. در این صورت چنانچه نام شریک مذکور در شرکت‌نامه قید شده باشد، باید حذف گردد.

به طور کلی، خروج شریک از شرکت تضامنی به یکی از دو طریق زیر صورت می‌گیرد:

۱- واگذاری سهم‌الشرکه به یک یا تعدادی از شرکای باقی مانده

۲- دریافت دارایی‌های شرکت

لازم به توضیح است که هنگام خروج یک شریک از شرکت تضامنی باید مانده کلیه حساب‌های مربوط به وی اعم از حساب سرمایه، حساب جاری، برداشت، وام و ... از دفاتر حذف گردد.

خروج شریک از طریق واگذاری سهم شرکت به یک یا تعدادی از شرکای باقی مانده

خروج شریک و واگذاری سهم شرکت به یک یا تعدادی از شرکای باقی مانده، یک معامله شخصی و خارج از عملیات شرکت بوده و هیچ‌گونه تأثیری بر دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت ندارد و تنها سرمایه شرکت تغییر می‌کند. در این حالت، صرف‌نظر از مبلغ مورد معامله بین طرفین، فقط انتقال سهم شرکت در حساب‌های شرکت ثبت می‌شود. بدین ترتیب که حساب سرمایه شریکی که اقدام به فروش سهم شرکت خود نموده معادل سهم شرکت فروخته شده بدهکار و حساب سرمایه شریک یا شرکای خریدار به نسبت واگذاری به هر یک از آنان بستانکار می‌گردد.

مثال ۹-۳- اکبر و اصغر و جعفر شرکای یک شرکت تضامنی به نسبت $\frac{2}{5}$ ، $\frac{2}{5}$ و $\frac{1}{5}$ در سود و زیان سهم بوده و سرمایه هر یک از آن‌ها به ترتیب ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال، ۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال و ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد. در تاریخ ۳۱ شهریور ماه ۱۳۸۱ جعفر به دلیل بیماری اعلام نمود که مایل به ادامه حضور در شرکت نمی‌باشد و $\frac{1}{4}$ سرمایه خود را به مبلغ ۳۰۰,۰۰۰ ریال به اکبر و $\frac{3}{4}$ آن را به مبلغ ۸۰۰,۰۰۰ ریال به اصغر واگذار نمود. مطلوبست: انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه در تاریخ خروج جعفر

حل:

	۱۳۸۱/۶/۳۱ سرمایه جعفر
	۱,۰۰۰,۰۰۰
$1,000,000 \times \frac{1}{4} =$	۲۵۰,۰۰۰
	سرمایه اکبر
$1,000,000 \times \frac{3}{4} =$	۷۵۰,۰۰۰
	سرمایه اصغر

همان‌طور که ملاحظه می‌شود، مبلغ رد و بدل شده بین شرکا هیچ تأثیری بر دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت ندارد.

خروج شریک از طریق دریافت دارایی‌های شرکت

در صورتی که سهم شریک خارج شونده از محل وجوه نقد یا سایر دارایی‌های شرکت پرداخت گردد، دارایی‌ها و سرمایه شرکت کاهش می‌یابد. خروج شریک از این طریق ممکن است به یکی از دو صورت زیر انجام شود:

- ۱- بدون تجدید ارزیابی دارایی‌ها و بدهی‌ها
- ۲- با تجدید ارزیابی دارایی‌ها و بدهی‌ها

خروج شریک بدون تجدید ارزیابی دارایی‌ها و بدهی‌ها

در صورتی که در زمان خروج شریک، مبلغ دفتری دارایی‌ها و بدهی‌ها مورد توافق کلیه شرکا باشد، دارایی‌ها و بدهی‌ها مورد تجدید ارزیابی قرار نمی‌گیرند. در این صورت مبلغ پرداختی به شریک خارج شونده بر اساس میزان سهم شرکت وی تعیین می‌شود و ممکن است به یکی از سه حالت زیر صورت گیرد:

- ۱- دریافت دارایی‌های شرکت معادل سهم شرکت - در این حالت، حساب سرمایه شریک خارج شونده به میزان سهم شرکت وی بدهکار و حساب وجوه نقد یا سایر دارایی‌هایی که به وی پرداخت می‌گردد به همین مبلغ بستانکار می‌شود.

۲- دریافت دارایی‌های شرکت بیشتر از سهم‌الشرکه - گاهی اوقات شرکا مایل به ادامه همکاری با یکی از شرکا نمی‌باشند و تمایل زیادی برای خروج وی از شرکت دارند، بنابراین موافقت می‌کنند که مبلغی بیش از سهم‌الشرکه به وی پرداخت نمایند. در پاره‌ای از موارد نیز ممکن است یکی از شرکا، خود تمایل به خروج از شرکت داشته باشد، لیکن به دلیل وضعیت مالی مطلوب و سودآوری بالای شرکت، مبلغی بیش از سهم‌الشرکه خود مطالبه نماید. در این صورت مبلغ اضافه پرداختی (نسبت به سهم‌الشرکه) به شریک خارج شونده به مثابه امتیازی است که به وی تعلق گرفته و لذا باید به نسبت تقسیم سود و زیان بین شرکای باقی مانده تسهیم شده و از حساب سرمایه آن‌ها کسر گردد.

۳- دریافت دارایی‌های شرکت کمتر از سهم‌الشرکه - گاهی اوقات ممکن است یکی از شرکا به دلایل متعددی از جمله وضعیت نامطلوب شرکت و یا نیاز وی به وجه نقد و ... تمایل زیادی برای خروج از شرکت داشته باشد و حاضر شود در صورت موافقت سایر شرکا با خروج وی از شرکت، مبلغی کمتر از سهم‌الشرکه خود دریافت نماید. در این صورت تفاوت بین سهم‌الشرکه شریک خارج شونده و مبلغ پرداختی به وی به عنوان امتیازی برای شرکای باقی مانده تلقی شده و لذا باید به نسبت تقسیم سود و زیان بین شرکای باقی مانده تسهیم گردیده و به حساب سرمایه آن‌ها اضافه شود.

مثال ۱۰-۳- مرتضی و مجتبی و مصطفی شرکای یک شرکت تضامنی به نسبت $\frac{2}{1}$ ، $\frac{3}{1}$ و $\frac{5}{1}$ در سود و زیان سهیم بوده و سرمایه هر یک از آن‌ها به ترتیب ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال، ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد. در تاریخ ۳۰ آبان ماه ۱۳۸۱ مرتضی به دلیل عدم تفاهم با سایر شرکا تصمیم گرفت از شرکت خارج شود.

مطلوبست: انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه، با فرض این‌که:

- ۱) مرتضی با دریافت مبلغ ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال وجه نقد از شرکت خارج شود.
- ۲) مرتضی با دریافت مبلغ ۲,۴۰۰,۰۰۰ ریال وجه نقد از شرکت خارج شود.
- ۳) مرتضی با دریافت مبلغ ۱,۸۰۰,۰۰۰ ریال وجه نقد از شرکت خارج شود.

حل:

	۲,۰۰۰,۰۰۰	(۱) سرمایه مرتضی
	۲,۰۰۰,۰۰۰	وجه نقد
	۲,۰۰۰,۰۰۰	(۲) سرمایه مرتضی
	۱۵۰,۰۰۰	سرمایه مجتبی
	۲۵۰,۰۰۰	سرمایه مصطفی
	۲,۴۰۰,۰۰۰	وجه نقد
	۲,۰۰۰,۰۰۰	(۳) سرمایه مرتضی
	۱,۸۰۰,۰۰۰	وجه نقد
	۷۵,۰۰۰	سرمایه مجتبی
	۱۲۵,۰۰۰	سرمایه مصطفی
$۲۰۰,۰۰۰ \times \frac{3}{8} =$		
$۲۰۰,۰۰۰ \times \frac{5}{8} =$		
$۲۰۰,۰۰۰ \times \frac{3}{8} =$		
$۲۰۰,۰۰۰ \times \frac{5}{8} =$		

خروج شریک و تجدید ارزیابی دارایی‌ها و بدهی‌ها

در صورتی که در مورد ارزش دارایی‌ها و بدهی‌های ثبت شده در دفاتر بین شرکا توافق به وجود نیاید، در زمان خروج شریک، دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت مورد تجدید ارزیابی قرار گرفته و اثرات ناشی از آن، همانند حالت ورود شریک جدید، در حساب "تجدید ارزیابی" منظور می‌شود. همچنین برای تعیین سهم شریک خارج شونده، حسابی تحت عنوان "سهم‌الشرکه" (به نام شریک خارج شونده) در دفاتر ایجاد و کلیه حقوق متعلق به وی در آن منعکس می‌گردد.

عملیات حسابداری مربوط به تجدید ارزیابی و تعیین سهم شریک خارج شونده و بستن حساب‌های وی در دفاتر به صورت زیر است:

- ۱- تجدید ارزیابی دارایی‌ها- در صورتی که مبلغ تجدید ارزیابی یک دارایی بیشتر از مبلغ دفتری آن باشد، مابه‌التفاوت به بدهکار حساب دارایی مربوطه و بستانکار حساب تجدید ارزیابی منظور می‌شود. عکس این حالت برای کاهش ارزش دارایی مصداق دارد.
- ۲- تجدید ارزیابی بدهی‌ها- در صورتی که مبلغ تجدید ارزیابی یک بدهی بیشتر از مبلغ دفتری آن باشد، مابه‌التفاوت به بدهکار حساب تجدید ارزیابی و بستانکار حساب بدهی مربوطه منظور می‌شود. عکس این حالت برای کاهش ارزش بدهی مصداق دارد.
- ۳- شناسایی سرقفلی - در صورتی که در فرایند تجدید ارزیابی سرقفلی شناسایی شود، ارزش سرقفلی به بدهکار حساب سرقفلی و بستانکار حساب تجدید ارزیابی منظور می‌شود.
- ۴- ثبت هزینه‌های تجدید ارزیابی - هزینه‌های تجدید ارزیابی، در صورتی که به عهده یکی از شرکا باشد به بدهکار حساب جاری وی و چنانچه به عهده کل شرکا باشد به بدهکار حساب تجدید ارزیابی منظور می‌شود.
- ۵- بستن حساب تجدید ارزیابی به سرمایه شرکا - مانده حساب تجدید ارزیابی تعیین و به نسبت تقسیم سود و زیان (مقرر در شرکت‌نامه) به حساب سرمایه شرکا منتقل می‌گردد. لازم به توضیح است که سهم شریک خارج شونده از مانده حساب تجدید ارزیابی به حساب سهم‌الشرکه وی منظور می‌شود.
- ۶- مانده کلیه حساب‌های مربوط به شریک خارج شونده، اعم از حساب سرمایه، حساب برداشت، حساب جاری و حساب وام، به حساب سهم‌الشرکه وی منتقل می‌گردد.
- ۷- کلیه حقوقی که طبق شرکت‌نامه در زمان خروج شریک به وی تعلق می‌گیرد، مانند سود تضمین شده سرمایه، حق‌الزحمه (در صورتی که تعیین شده باشد) و سهم شریک خارج شونده از سود و زیان تا تاریخ خروج محاسبه و به بدهکار حساب تقسیم سود و بستانکار حساب سهم‌الشرکه وی منظور می‌شود. سهم شریک خارج شونده از اندوخته‌ها نیز (در صورت وجود) به نسبت تقسیم سود و زیان محاسبه و به حساب سهم‌الشرکه وی منتقل می‌گردد.
- ۸- پس از انجام ثبت‌های فوق، مانده حساب سهم‌الشرکه شریک خارج شونده که نشان‌دهنده حقوق متعلق به وی می‌باشد، تعیین گردیده و به میزان مانده این حساب از دارایی‌های شرکت به وی پرداخت می‌گردد. بدین ترتیب کلیه حساب‌های مربوط به شریک خارج شونده در دفاتر بسته می‌شود.

مثال ۱۱-۳- پیمان و پژمان و پرهام شرکای شرکت تضامنی پیمان و شرکا به نسبت مساوی در سود و زیان سهیم می‌باشند. ترازنامه شرکت در تاریخ ۳۰ آذر ماه ۱۳۸۱ به شرح زیر است:

شرکت تضامنی پیمان و شرکا

ترازنامه

۳۰ آذر ماه ۱۳۸۱

ریال		ریال	
۷۰۰,۰۰۰	حساب‌های پرداختی	۷۵۰,۰۰۰	وجوه نقد
۳۰۰,۰۰۰	جاری پیمان	۲۰۰,۰۰۰	جاری پرهام
۱,۰۰۰,۰۰۰	سرمایه پیمان	۷۰۰,۰۰۰	حساب‌های دریافتی
۱,۰۰۰,۰۰۰	سرمایه پژمان	۸۵۰,۰۰۰	موجودی کالا
۱,۰۰۰,۰۰۰	سرمایه پرهام	۱,۵۰۰,۰۰۰	تجهیزات
<u>۴,۰۰۰,۰۰۰</u>		<u>۴,۰۰۰,۰۰۰</u>	

- در تاریخ فوق پرهام با موافقت سایر شرکا از شرکت خارج گردید. برای تعیین سهم‌الشرکه پرهام عملیات زیر صورت گرفت:
- ۱- موجودی کالا به مبلغ ۹۰۰,۰۰۰ ریال و تجهیزات به مبلغ ۱,۶۰۰,۰۰۰ ریال ارزیابی شد.
 - ۲- مقرر شد برای حساب‌های دریافتی ذخیره‌ای معادل ۵ درصد در نظر گرفته شود.
 - ۳- طبق توافق شرکا مقرر شد سرقفلی معادل میانگین سود سه سال گذشته شناسایی و در دفاتر ثبت شود. سود سه سال گذشته به ترتیب ۳۰۰,۰۰۰ ریال، ۳۲۰,۰۰۰ ریال و ۳۷۰,۰۰۰ ریال بوده است.
 - ۴- هزینه‌های تجدید ارزیابی بالغ بر ۲۵,۰۰۰ ریال گردید که مقرر شد به عهده کل شرکا باشد.
 - ۵- طبق توافق شرکا مقرر شد بخشی از موجودی کالا به مبلغ ۳۰۰,۰۰۰ ریال به پرهام واگذار و بقیه سهم‌الشرکه ایشان به طور نقد به وی پرداخت شود.

مطلوبست: انجام ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه در تاریخ خروج پرهام

حل:

$900,000 - 850,000 =$	۵۰,۰۰۰	(۱) موجودی کالا
$1,600,000 - 1,500,000 =$	۱۰۰,۰۰۰	تجهیزات
	۱۵۰,۰۰۰	تجدید ارزیابی
$700,000 \times 5\% =$	۳۵,۰۰۰	(۲) تجدید ارزیابی
	۳۵,۰۰۰	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول
$\frac{300,000 + 320,000 + 370,000}{3} =$	۳۳۰,۰۰۰	(۳) سرقفلی
	۳۳۰,۰۰۰	تجدید ارزیابی

	۲۵,۰۰۰	(۴) تجدید ارزیابی
	۲۵,۰۰۰	وجوه نقد
	۴۲۰,۰۰۰	(۵) تجدید ارزیابی
$۴۲۰,۰۰۰ \times \frac{1}{3} =$	۱۴۰,۰۰۰	سرمایه پیمان
$۴۲۰,۰۰۰ \times \frac{1}{3} =$	۱۴۰,۰۰۰	سرمایه پیمان
$۴۲۰,۰۰۰ \times \frac{1}{3} =$	۱۴۰,۰۰۰	سهم شرکت پرهام
	۱,۰۰۰,۰۰۰	(۶) سرمایه پرهام
	۱,۰۰۰,۰۰۰	سهم شرکت پرهام
	۲۰۰,۰۰۰	(۷) سهم شرکت پرهام
	۲۰۰,۰۰۰	جاری پرهام
	۹۴۰,۰۰۰	(۸) سهم شرکت پرهام
	۳۰۰,۰۰۰	موجودی کالا
	۶۴۰,۰۰۰	وجوه نقد

تجدید ارزیابی				سهم شرکت پرهام			
۱۵۰,۰۰۰	(۱)	۳۵,۰۰۰	(۲)	۱۴۰,۰۰۰	(۵)	۲۰۰,۰۰۰	(۷)
۳۳۰,۰۰۰	(۳)	۲۵,۰۰۰	(۴)	۱,۰۰۰,۰۰۰	(۶)	۹۴۰,۰۰۰	مانده
		۴۲۰,۰۰۰	مانده	۱,۱۴۰,۰۰۰		۱,۱۴۰,۰۰۰	
۴۸۰,۰۰۰		۴۸۰,۰۰۰		۹۴۰,۰۰۰	مانده	۹۴۰,۰۰۰	(۸)
۴۲۰,۰۰۰	مانده	۴۲۰,۰۰۰	(۵)				

فوت شریک

هرگاه یکی از شرکا فوت نماید خود به خود از شرکت خارج می‌شود. بقای شرکت پس از فوت یکی از شرکا منوط به رضایت سایر شرکا و قائم مقام متوفی می‌باشد. چنانچه پس از فوت یکی از شرکا، سایر شرکا و قائم مقام متوفی در ابقای شرکت توافق نداشته باشند و شرکای باقی مانده بخواهند به فعالیت شرکت ادامه دهند، باید سهم شرکت شخص متوفی را محاسبه و به ورثه قانونی وی پرداخت نمایند. عملیات حسابداری مربوط به فوت شریک و تعیین سهم شرکت متوفی همانند عملیات مربوط به خروج شریک می‌باشد که قبلاً تشریح گردید، بنابراین از توضیح بیشتر در این زمینه خودداری می‌شود.

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

- ۱- در زمان ورود شریک جدید به شرکت تضامنی، شریک جدید:
- الف) مسئولیتی در قبال قروض قبل از ورود خود ندارد.
 ب) به میزان سرمایه خود مسئول قروض قبلی شرکت است.
 ج) به میزان نسبت سود و زیان خود مسئول قروض قبلی شرکت است.
 د) مسئول تمام قروضی است که قبل از ورود وی وجود داشته است.
- ۲- هنگامی که شریک جدید از طریق خرید قسمتی از سهم‌الشرکه یکی از شرکای قدیم وارد شرکت می‌شود، مانده کدامیک از حساب‌های زیر تغییر می‌کند؟
- الف) سرقفلی ب) اندوخته عمومی ج) سرمایه شرکت د) سرمایه شریک قدیمی
- ۳- مجید و سعید و حمید شرکای شرکت تضامنی مجید و برادران به ترتیب به نسبت ۴۵٪، ۳۰٪ و ۲۵٪ در سود و زیان سهم می‌باشند. با موافقت شرکا مقرر شد وحید به عنوان شریک جدید وارد شرکت شده و در ۲۰٪ سود و زیان سهم گردد. نسبت سود و زیان شرکای قدیم پس از ورود وحید به ترتیب برابر است با:
- الف) ۳۵٪، ۲۵٪ و ۲۰٪ ب) ۳۶٪، ۲۴٪ و ۲۰٪ ج) ۴۰٪، ۲۰٪ و ۲۰٪ د) ۴۵٪، ۳۰٪ و ۲۰٪
- ۴- محسن و احسان شرکای شرکت تضامنی محسن و شرکا موافقت کردند که عرفان به عنوان شریک جدید وارد شرکت شود. نسبت سود و زیان شرکا پس از ورود عرفان به ترتیب $\frac{۳}{۶}$ ، $\frac{۲}{۶}$ و $\frac{۱}{۶}$ شده است. قبل از ورود عرفان، نسبت سود و زیان محسن چه میزان بوده است؟
- الف) $\frac{۱}{۴}$ ب) $\frac{۱}{۳}$ ج) $\frac{۳}{۵}$ د) $\frac{۵}{۱۴}$
- ۵- احمد و محمود شرکای یک شرکت تضامنی به نسبت $\frac{۲}{۳}$ و $\frac{۱}{۳}$ در سود و زیان سهم بودند. با موافقت شرکا حامد به عنوان شریک جدید وارد شرکت گردیده و در $\frac{۱}{۳}$ سود و زیان سهم شد. چنانچه سود خالص سال جاری (پس از ورود حامد) ۶۰۰،۰۰۰ ریال باشد، سهم احمد از این سود چند ریال است؟
- الف) ۱۰۰،۰۰۰ ریال ب) ۲۲۵،۰۰۰ ریال ج) ۳۰۰،۰۰۰ ریال د) ۴۰۰،۰۰۰ ریال
- ۶- در صورتی که شریک جدید سهم سرقفلی خود را به شرکت پرداخت نماید و حساب سرقفلی در دفاتر ایجاد نگردد، به ترتیب چه حساب‌هایی بدهکار و بستانکار می‌شوند؟
- الف) وجوه نقد، سرمایه شریک جدید ب) وجوه نقد، سرمایه شرکای قدیم
 ج) سرمایه شرکای قدیم، سرمایه شریک جدید د) سرمایه شریک جدید، سرمایه شرکای قدیم

حسابداری شرکتها (۱)

۴۸

۷- بهروز و بهزاد شرکای یک شرکت تضامنی به نسبت سهم شرکت در سود و زیان سهم بوده و سرمایه هر یک از آنها به ترتیب ۶۰۰,۰۰۰ ریال و ۹۰۰,۰۰۰ ریال است. با موافقت شرکا بهنام با پرداخت مبلغ ۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال به عنوان شریک جدید وارد شرکت شده و در ۱/۴ سود و زیان سهم گردید. چنانچه اضافه پرداختی بهنام به عنوان پاداش شرکای قدیم تلقی شود، سهم بهروز چند ریال است؟

- الف) ۱۰۰,۰۰۰ ریال
- ب) ۲۰۰,۰۰۰ ریال
- ج) ۳۰۰,۰۰۰ ریال
- د) ۵۰۰,۰۰۰ ریال

۸- با توجه به اطلاعات سؤال ۷، چنانچه شرکای قدیم تصمیم به شناسایی سرقفلی داشته باشند، سهم بهزاد از سرقفلی چند ریال است؟

- الف) ۶۰۰,۰۰۰ ریال
- ب) ۷۵۰,۰۰۰ ریال
- ج) ۹۰۰,۰۰۰ ریال
- د) ۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال

۹- فرامرز و فریبرز شرکای یک شرکت تضامنی به نسبت ۳/۴ و ۱/۴ در سود و زیان سهم می باشند. با موافقت شرکا فریدون به عنوان شریک جدید وارد شرکت شده و در ۱/۴ سود و زیان سهم گردید. سهم فریدون از سرقفلی ۱۰۰,۰۰۰ ریال برآورد گردیده، ولی وی از این بابت مبلغی پرداخت نکرد. کدامیک از عبارات زیر صحیح است؟

- الف) سرقفلی ۱۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار می شود.
- ب) سرمایه فریدون ۱۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار می شود.
- ج) سرمایه فرامرز ۱۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار می شود.
- د) سرمایه فریبرز ۱۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار می شود.

۱۰- چنگیز و منوچهر شرکای یک شرکت تضامنی به نسبت ۲/۳ و ۱/۳ در سود و زیان سهم بوده و سرمایه هر یک از آنها ۵۰۰,۰۰۰ ریال است. با موافقت شرکا مازیار با پرداخت مبلغ ۶۵۰,۰۰۰ ریال به عنوان شریک جدید وارد شرکت شده و مقرر شد از این پس سود و زیان به نسبت مساوی بین شرکا تقسیم گردد. همچنین با توافق شرکا قرار شد حساب سرقفلی در دفاتر افتتاح گردد. مانده حساب سرمایه چنگیز پس از ورود مازیار چند ریال خواهد بود؟

- الف) ۵۰۰,۰۰۰ ریال
- ب) ۶۵۰,۰۰۰ ریال
- ج) ۷۰۰,۰۰۰ ریال
- د) ۸۰۰,۰۰۰ ریال

۱۱- اختصای پاداش به شریک جدید به بدهکار کدامیک از حسابهای زیر منظور می شود؟

- الف) سرقفلی
- ب) سرمایه شرکای قدیم
- ج) سرمایه شریک جدید
- د) پاداش شریک جدید

۱۲- در کدامیک از شرایط زیر ممکن است سرقفلی شناسایی شود؟

الف)	ب)	ج)	د)
هنگام ورود شریک جدید	بله	بله	بله
هنگام خروج شریک از شرکت	بله	خیر	بله
	بله	خیر	خیر

دو نفر ۶۵۰۰۰ -
سه نفر ۳۰۰۰۰ -
۲ -
۱ -
۲۵۰۰۰ -

مبتال رفعا و رفعا در منزل خود اقامه دارایی یک مؤسسه انفرادی می باشد. در تاریخ ۳۰/۱۰/۹۱ تقسیم شرکت با دارایی های موجود در
 در مؤسسات خود شرکت تمام رفعا و شریک را تشکیل میدهد. مانده های حساب های دو مؤسسه قبل از تشکیل شرکت تمام می شود
 شروع زیر می باشد.

مؤسسه رفعا	مؤسسه رفعا	شرح
۱۵۰/۰۰۰	۶۵/۰۰۰	وحد نقد
۳۰۰/۰۰۰	۴۰۰/۰۰۰	ع دریا فتنه
۶۵۰/۰۰۰	۵۰۰/۰۰۰	اسناد دریا فتنه
۷۵۰/۰۰۰	۸۰۰/۰۰۰	مکان
۳۰۰/۰۰۰	۶۵۰/۰۰۰	امک اداره
۴۰۰/۰۰۰	۵۰۰/۰۰۰	استیجاریه انبار
۱۸۰/۰۰۰	۱۲۰/۰۰۰	اسناد پرداختن

- بین رفعا و رفعا توابعات زیر حاصل شده است:
- ۱- برای رفعا اجرت کبیر ۲۰۰/۰۰۰ ریال سرقتی در نظر گرفته شده است.
 - ۲- سهم ع دریا فتنه در مؤسسه ۱۰٪ ذخیره مطالبات منظور می شود.
 - ۳- اقسام اداره رفعا ۴۰۰/۰۰۰ ریال و اقسام اداره رفعا ۴۵۰/۰۰۰ ریال از رفعا می شود.
 - ۴- مبلغ ۲۰۰/۰۰۰ ریال از موجودی های طلای مؤسسه رفعا بابت تسخیر داده شده.
 - ۵- سایر دارایی ها و بعضی چیزهای ارزشی در دفتر مورد توافق قرار گرفت.
 - مطلوب است انجام استیجاریه تشکیل شرکت تمام و تقسیم بر اساس سهم دریا فتنه.
 - * ع دریا فتنه ۲۰۰/۰۰۰ ریال سهم ع دریا فتنه در خزانه داشت باید به رفعا برگرداند.

لیجا بصرہ

* نقد و غیر نقدی رقم

۲۵۰/۰۰۰	و غیر نقد
۴۰۰/۰۰۰	ح دریا قس
۵۰۰/۰۰۰	اسناد دریا قس
۷۰۰/۰۰۰	م کلا
۳۰۰/۰۰۰	ا ا م
۲۰۰/۰۰۰	س کفلی

زیادت
۱۰۰/۰۰۰ - ۲۰۰/۰۰۰

ذخیرہ مطالبات وصول ۴۰/۰۰۰ \leftarrow ۴۰۰/۰۰۰ \times ۱۰٪
 اسناد دریا قس ۱۲۰/۰۰۰
 سرمایہ رفا ۲۷۵۰/۰۰۰ \leftarrow باقی التماوت دو طرف

رفوان

۱۵۰/۰۰۰	و غیر نقد
۲۰۰/۰۰۰	ح دریا قس
۲۵۰/۰۰۰	اسناد دریا قس
۷۵۰/۰۰۰	م کلا
۴۵۰/۰۰۰	ا ا م ادارہ

ذخیرہ مطالبات ۳۰/۰۰۰ \leftarrow ۳۰۰/۰۰۰ \times ۱۰٪
 سرمایہ رفوان ۱۷۵۰/۰۰۰ \leftarrow باقی التماوت دو طرف
 اسناد دریا قس ۱۲۰/۰۰۰
 ترازی خاص

۳۰۰/۰۰۰	برقی ماب:	۳۰۰/۰۰۰	و غیر نقد
۲۸۰/۰۰۰	اسناد دریا قس	۷۰۰/۰۰۰	ح دریا قس
	سرمایہ:	(۷۰/۰۰۰)	ذخیرہ م و
		۴۳۰/۰۰۰	ح دریا قس
۲۷۵۰/۰۰۰	سرمایہ رفا	۷۵۰/۰۰۰	اسناد دریا قس
۱۷۵۰/۰۰۰	سرمایہ رفوان	۸۵۰/۰۰۰	ا ا م
		۱۳۵۰/۰۰۰	م کلا
		۲۰۰/۰۰۰	س کفلی
۴,۲۸۰/۰۰۰		۴,۲۸۰/۰۰۰	

* گروهی تقسیم سود و زیان در شرکت سهامی، طبق ماده ۱۱۹ قانون تجارت است. تقسیم سود و زیان به نسبت سهم شرکت است که شرکت دارنده کلیه اقسام در شرکت است. موارد خاص به شرح ذیل است: اگر شرکت تضامنی در صورتی که شرکت سهامی باشد (خارج از کشور) حق الزحمه ای که شرکتها تخصیص می یابد از این دو گروه از تقسیم سود است و هزینه های شرکت یعنی سود اقسام در خارج از کشور هر دو تفاوت نیست و در این حقوق و پرداختی هر دو هزینه های شرکت است. بنابراین تقسیم سود و زیان در شرکت تضامنی مورد توجه قرار می گیرد که مهم ترین آن: ۱- ۲ نسبت مالین

- ۲- ۳ نسبت سرمایه شرکتها
- ۳- تخصیص حق الزحمه و تقسیم اجرتی مانده سود و زیان ۳ نسبت مالین
- ۴- تعلق سود تقویم شده ۳ مانده حساب سرمایه شرکت و تقسیم سود و زیان اجرتی مانده ۳ نسبت مالین
- ۵- تخصیص حق الزحمه و تعلق سود تقویم شده و تعلق اجرتی مانده سود و زیان ۳ نسبت مالین. صحت و اعتبار کتاب

شخصی عمل مانند اصول امری باشد اما در عمل جدولی در دسترس قرار می گیرد این صورت است که در حسابها میان مالین و زین سرمایه مملکت قرار می گیرد و با آنکه درباره این از اوقات یادش شرکتها در نظریه و در کتاب قانون خزانه مملکت است که در صورتی که در حسابها از سود این شرکتها محاسبه می شود این دو مورد را ذکر می توان کرد.

۳- مثال برای محاسبه میان مالین و زین سرمایه

حسین و حسن شرکت سهامی تشکیل داده اند. تغییرات سرمایه شرکت به شرح زیر بوده است:

- حسین در ابتدای خرداد ۳۲۰۰۰۰ ریال سرمایه گذاری کرده و در ابتدای بهمن ۱۸۰۰۰۰ ریال برداشت نموده است.
- حسن در ابتدای تیرماه ۱۲۸۰۰۰ ریال برداشت و ابتدای آذر و اسفند ۲۱۲۰۰۰ ریال و ۱۳۰۰۰۰ ریال سرمایه گذاری کرده اند.

* این روش عادلانه ترین روش محاسبه سود و زیان است. در هر صورت اگر شرکتها در حسابها تفاوتی در سرمایه مالین و زین سرمایه مملکت در اول بهمن سرمایه گذاری می نمایند و در اول تیرماه ۱۳۰۰۰۰ ریال برداشت نمایند و در اول آذر و اسفند ۲۱۲۰۰۰ ریال برداشت نمایند و در اول تیرماه ۱۲۸۰۰۰ ریال برداشت نمایند.

$$\left[\frac{1}{11} \times 180,000 \times \frac{4}{3} \right] - \left[\frac{1}{11} \times 130,000 \times \frac{4}{3} \right] + \left[\frac{1}{11} \times 320,000 \times \frac{4}{3} \right] = 4,000,000 \text{ ریال حسن}$$

$$\left[\frac{1}{11} \times 128,000 \times \frac{4}{3} \right] + \left[\frac{1}{11} \times 212,000 \times \frac{4}{3} \right] + \left[\frac{1}{11} \times 130,000 \times \frac{4}{3} \right] - \left[\frac{1}{11} \times 128,000 \times \frac{4}{3} \right] = 5,000,000 \text{ ریال حسن}$$

* میان مالین و زین سرمایه حسن بیشتر است.

مسئله

$$(\text{پاداش} - \text{سود}) / \text{پاداش} = x$$

مثال: اگر سود قبل از کسر پاداش شرکت تقاضای احمد و محمد ۱۳۱۰۰۰ ریال و پاداش احمد براساس ۱۰٪ سود پس از کسر پاداش با بنگه پاداش احمد غیر ریال است؟

$$x = 10\% \Rightarrow x = 12,100 - 10\%x \Rightarrow x = 13,100 \Rightarrow 11\%x = 14,100 \Rightarrow x = \frac{14,100}{11\%} = 127,272.73$$

۱۲۲ درصد در سود مطالعه شود.

مثال: فرض کنید سهام شرکت تقاضای شرف و دینار کار در سال جاری سود معادل ۳۵۰/۰۰۰ ریال تحویل نمود با این سود، سود تقسیم سود در سال بین شرکتها شریک است:

- ۱- تخصیص حقوق الزامه مبلغ ۲۵۰/۰۰۰ ریال شود و ۳۵۰/۰۰۰ ریال شریک.
- ۲- تخصیص پاداش شرف از معادل کلاً سود پس از کسر پاداش.
- ۳- علی ۱۰٪ سود تقسیم شده نسبت به تمام اول دوره شرکتها، شرف ۱۰۰۰/۰۰۰ ریال، شرف ۵۰۰/۰۰۰ ریال و شرف ۳۰۰/۰۰۰ ریال.
- ۴- تقسیم باقی مانده سود در سال با نسبت ۲، ۳، ۱ بین شرکتها.

مطلوب است محاسب سهم سهامی شرکا از سود؟

سهم	شرف	دینار	جمع	توضیحات
حقوق الزامه	۲۵۰/۰۰۰	۳۵۰/۰۰۰	۶۰۰/۰۰۰	
تخصیص پاداش	—	۱۵۰/۰۰۰	۱۵۰/۰۰۰	
سود تقسیم شده	۱۰۰/۰۰۰	۱۵۰/۰۰۰	۲۵۰/۰۰۰	
جمع	۳۵۰/۰۰۰	۵۰۰/۰۰۰	۸۵۰/۰۰۰	
تقسیم باقی مانده سود	۳۲۵/۰۰۰	۴۵۰/۰۰۰	۷۷۵/۰۰۰	
نسبت شرکا	۲، ۳، ۱			

$$x = \frac{157,500}{105\%} \Rightarrow x = 150,000$$

$$1,000,000 \times 10\% = 100,000$$

$$1,500,000 \times 10\% = 150,000$$

$$1,000,000 \times 10\% = 100,000$$

جمع کل در دسترس

$$1,950,000 - 1,200,000 = 750,000$$

شرف

$$\Rightarrow \text{تفصیل به نام سود} \Rightarrow ۱۶۵۰۰۰ \times \frac{3}{4} = ۱۲۳۷۵۰۰$$

$$\text{نسبت سرمایه} \Rightarrow ۱۶۵۰۰۰ \times \frac{1}{4} = ۴۱۲۵۰۰$$

$$\Rightarrow \text{سود خرد} \Rightarrow ۱۶۵۰۰۰ \times \frac{1}{4} = ۴۱۲۵۰۰$$

؟ مشکل: شرکت تضامنی کدام در همین طرح استل ۲۰۰۰۰۰ ریال سود کسب کرده، سرمایه اول دوره کدام ۲۰۰۰۰۰ ریال در اول دوره سرمایه ۲۰۰۰۰۰ ریال سرمایه گذار هم در اول اسفند ۷۸۰۰۰ ریال برداشت کرده است، سرمایه اول دوره همین ۲۰۰۰۰۰ ریال، در اول مرداد ماه ۷۲۰۰۰ ریال برداشت و در اول دی ماه ۱۲۰۰۰۰ ریال سرمایه گذار هم برداشت اگر ما سود تفصیلی شده نسبت به این وزن سرمایه قانع بودیم و باقی آن را نسبت مساوی بر سه کسب تقسیم کردیم سهم هر کسب از سود کار را بدست آوریم.

$$\Rightarrow \text{سایه این وزن کدام} \Rightarrow ۲۰۰۰۰۰ + (۲۰۰۰۰ \times \frac{9}{13}) - (۷۸۰۰۰ \times \frac{1}{13}) = ۲۱۲۸۵۰۰$$

$$\Rightarrow \text{سایه این وزن همین} \Rightarrow ۲۰۰۰۰۰ - (۷۲۰۰۰ \times \frac{1}{13}) + (۱۲۰۰۰ \times \frac{3}{13}) = ۲۱۸۲۰۰۰$$

$$\Rightarrow \text{سود تفصیلی سه کسب} \Rightarrow ۲۱۲۸۵۰۰ \times 10\% = ۲۱۲۸۵۰$$

$$\Rightarrow \text{سود تفصیلی سه کسب} \Rightarrow ۲۱۸۲۰۰۰ \times 10\% = ۲۱۸۲۰۰$$

$$\Rightarrow \text{جمع سود تفصیلی سه کسب} \Rightarrow ۲۱۲۸۵۰ + ۲۱۸۲۰۰ = ۴۳۱۰۵۰$$

$$۲۰۰۰۰۰ - ۵۲۰۰۰۰ = ۷۹۰۵۰ \Rightarrow \frac{۷۹۰۵۰}{۲} = ۳۹۵۲۵$$

$$\Rightarrow \text{سود تقابلی کدام} \Rightarrow ۲۳۸۱۵۰ + ۳۹۵۲۵ = ۲۷۷۶۷۵$$

$$\Rightarrow \text{سود تقابلی کدام} \Rightarrow ۲۱۸۲۰۰ + ۳۹۵۲۵ = ۲۵۷۷۲۵$$

- ۲-۳- احتیاق من سرقطن و شرکای قدیم.
- ۲-۴- احتیاق من پاداش و شرک جدید.
- ۲-۵- احتیاق من سرقطن و شرک جدید.

✓ **پ. مثال برای سرمایه‌اندازی در شرکت نقدی:**

فرض کنیم می‌خواهیم ۱۰۰۰۰ ریال در شرکت نقدی سرمایه‌اندازی کنیم. این شرکت سه سهام است که هر کدام ۱۰۰۰۰ ریال دارند. شرکت با ورود دو سهام جدید (سهام ۱ و ۲) و حذف یک سهام (سهام ۳) مواجه می‌شود. در این صورت، هر دو سهام جدید ۱۰۰۰۰ ریال خواهند داشت. اما سهام ۱ و ۲ به دلیل افزایش تعداد سهام، به ۲۰۰۰۰ ریال می‌رسند. این بدان معناست که هر دو سهام جدید ۲۰۰۰۰ ریال خواهند داشت. اما سهام ۳ به دلیل حذف، به ۰ ریال می‌رسد.

و سهم نقدی ۱۰۰۰۰۰

سرمایه شرکای جدید ۲۰۰۰۰۰

$$\text{کل سرمایه} = ۱۰۰۰۰۰ + ۲۰۰۰۰۰ + ۲۰۰۰۰۰ = ۵۰۰۰۰۰$$

$$\text{سرمایه ویدئو} = ۲۰۰۰۰۰ \times \frac{۱}{۳} = ۶۶۶۶۶.۶۶$$

از مندا

تخصیص پاداش و سرقطن شرکای:

در یک شرکت سود آبریا به علاوه مطلوب می‌باشد. این شرکت دارای ۱۰۰۰۰ سهام است. اگر شرکت ۱۰۰۰۰ ریال سود داشته باشد، این سود به سهامداران تقسیم می‌شود. اما اگر شرکت ۲۰۰۰۰ ریال سود داشته باشد، این سود به سهامداران تقسیم می‌شود. در این صورت، هر سهامدار ۲۰۰۰۰ ریال سود خواهد داشت. اما اگر شرکت ۳۰۰۰۰ ریال سود داشته باشد، این سود به سهامداران تقسیم می‌شود. در این صورت، هر سهامدار ۳۰۰۰۰ ریال سود خواهد داشت. اما اگر شرکت ۴۰۰۰۰ ریال سود داشته باشد، این سود به سهامداران تقسیم می‌شود. در این صورت، هر سهامدار ۴۰۰۰۰ ریال سود خواهد داشت.

✓ **پ. مثال برای احتیاق من پاداش و شرکای قدیم:**

فرض کنیم می‌خواهیم ۱۰۰۰۰ ریال در شرکت نقدی سرمایه‌اندازی کنیم. این شرکت سه سهام است که هر کدام ۱۰۰۰۰ ریال دارند. شرکت با ورود دو سهام جدید (سهام ۱ و ۲) و حذف یک سهام (سهام ۳) مواجه می‌شود. در این صورت، هر دو سهام جدید ۱۰۰۰۰ ریال خواهند داشت. اما سهام ۱ و ۲ به دلیل افزایش تعداد سهام، به ۲۰۰۰۰ ریال می‌رسند. این بدان معناست که هر دو سهام جدید ۲۰۰۰۰ ریال خواهند داشت. اما سهام ۳ به دلیل حذف، به ۰ ریال می‌رسد.

$$\text{کل سرمایه} = ۱۰۰۰۰۰ + ۲۰۰۰۰۰ + ۲۰۰۰۰۰ = ۵۰۰۰۰۰$$

پاداش شرکای قدیم \rightarrow $۱۰۰۰۰۰ \times \frac{۱}{۳} = ۳۳۳۳۳.۳۳$

سرمایه من \rightarrow $۱۰۰۰۰۰ - ۳۳۳۳۳.۳۳ = ۶۶۶۶۶.۶۶$

$$\left[\frac{400}{1000} = 40\% \times 1000000 \Rightarrow \text{پاداش الف} \right]$$

$$\left[\frac{200}{1000} = 20\% \times 1000000 \Rightarrow \text{پاداش ب} \right]$$

وحد نقد ۵۰۰۰۰۰

سرمایه ج ۴۰۰۰۰۰

سرمایه الف ۴۰۰۰۰۰

سرمایه ب ۶۰۰۰۰۰

اختصاص منسوقه به شرکای قدیم:

همانگونه که منسوقه شرکای قدیم در ابتدا ارزش معارف از دیدگاه شرکای جدید در دست آورده و سپس عام القاصات ارزش معارف و ارزش دفتری شرکت منقول منسوقه شرکای قدیم است و سود و زیان منسوقه شرکای قدیم تقسیم می شود.

مسئله: مثال قبل را با این فرض حل کنید که شرکای منسوقه شرکای قدیم باشند.

$$\frac{2}{5} = \frac{5}{10} \Rightarrow \frac{5}{10} = \frac{2}{5} \Rightarrow \text{کل} = 1250000$$

$$\frac{2}{5} = \frac{5}{10} \Rightarrow \frac{5}{10} = \frac{2}{5} \Rightarrow \text{کل سرمایه شرکت} = 1000000 \Rightarrow 1250000 - 1000000 = 250000$$

وحد نقد ۵۰۰۰۰۰

منسوقه ۲۵۰۰۰۰

سرمایه ج ۵۰۰۰۰۰

سرمایه الف ۱۰۰۰۰۰۰

سرمایه ب ۱۷۵۰۰۰۰

$$250000 \begin{cases} 40\% = 100000 \\ 20\% = 50000 \end{cases}$$

اختصاص پاداش به شرکای جدید:

اگر شرکت تقاضای نیازم وحد نقد داشته باشد یا اینکه شرکای جدید مجازت و تخصص با ارزش در زمینه فعالیت شرکت تقاضای داشته باشند برای جابجایی جدید مالکیت سبقتی هم منقول پاداش در نظر گرفته می شود.

مسئله: مثال ۱ در فرض منسوقه شرکای قدیم با سرمایه ۱۰۰۰۰۰۰ ریال و ۵۰۰۰۰۰ ریال و موافقت سایر شرکای عین با پرداخت مبلغ ۳۰۰۰۰۰۰ ریال وحد نقد منسوقه شرکای قدیم ۱/۴ از خاص و در نتیجه شرکت تقاضای شده است. اگر شرکای قدیم ۲ نسبت ۱/۴ در سود و زیان تقسیم باشند.

* تجدید ارزیابی دارایی ها و بردهای ها:

در واقع ارزش گذاری عادلانه دارایی ها تجدید ارزیابی می باشد که در مباحث قبلی یاد داشت و در سطر ۲ سرگه که اختصاص می یابد
 مرفوع می شود که مبالغ منظور شده جهت دارایی ها تجدید ارزیابی می باشد که در مباحث قبلی یاد داشت و در سطر ۲ سرگه که اختصاص می یابد
 مبالغ اکتاف، اشیاء اداری و سایر اشیاء همان وقت می باشد که در سطر ۲ سرگه که اختصاص می یابد
 می باشد و ممکن است با ارزش های جاری آن تفاوت پیدا کند با آنست که در این موارد در زمان ورود شرکت
 خرید می کند است و از این ها و بردهای مورد توافق شرکت های قدیم و جدید قرار می گیرد که در حساب های ادعا می کنند دارایی های شرکت است
 در اثر تورم، ارزش متعارفشان بیشتر از مبلغ ثبت شده است. هم چنین شرکت های جدید هم امکان است ادعا نمایند دارایی های واحد
 تجاری که متعارف مبلغ می باشد در دفاتر می باشد در این حالت کلیه دارایی ها و بردهای شرکت تفاوتی با توافق شرکت های
 استفاده از یک کارشناس رسمی مورد ارزیابی قرار می گیرد و اجزای نامی از تجدید ارزیابی در حسابی تحت عنوان حساب
 تجدید ارزیابی منظور می شود. مانده های این حساب نسبت سود و زیان مقین شده پس از شرکت های قدیم می شود. حق الزحمه
 کارشناس رسمی در صورت استفاده از وی طبق توافق می باشد است به عهده شرکت های جدید است که در حساب های قدیمی باشد.

* ثبت های حساب براری تجدید ارزیابی اعلام دارایی ها و بردهای ها به شرح زیر است:

- ۱) اعتباری در دارایی ها / کاهش ارزش بردهای ها
- دارایی ها / بردهای ها
- ح تجدید ارزیابی
- ۲) کاهش در اعلام ارزش دارایی ها / افزایش در اعلام بردهای ها
- ح تجدید ارزیابی
- دارایی ها / بردهای ها
- ۳) پرداخت حق الزحمه کارشناس اگر به عهده شرکت جدید باشد:
- ح دریافت شرکت جدید
- و نقد
- ۴) پرداخت حق الزحمه کارشناس اگر به عهده شرکت قدیم باشد:
- ح تجدید ارزیابی
- و نقد

سرمایه = ۱۸/۰۰۰/۰۰۰ = ۴/۰۰۰/۰۰۰ + ۱۰/۰۰۰/۰۰۰ + ۵/۰۰۰/۰۰۰

سرمایه جدید = ۱۸/۰۰۰/۰۰۰ - ۴/۰۰۰/۰۰۰ = ۱۴/۰۰۰/۰۰۰
 سهم جدید (حسن) = $14,000,000 \times \frac{1}{4} = 3,500,000$

سهم جدید = $\frac{1}{4} = 3,500,000$
 سهم قدیم = $\frac{3}{4} = 10,500,000$

- ۳/۰۰۰/۰۰۰ وجه نقد
- ۵/۰۰۰/۰۰۰ سهام بازر
- ۱/۰۰۰/۰۰۰ سهام بازر

سرمایه حسن ۴,۵۰۰/۰۰۰

اختصاص سرقطی به شرکت جدید

اگر شرکتی که وارد شرکت تصانیف می شود مالک یک شرکت قبلی حقوق یاداران تصانیف بال در زمینه های شرکت باشد عمل است شرکتی قدیم با اختصاص سرقطی به شرکت جدید موافقت نمایند در این حالت ابتدا ارزش متعارف شرکت با سهم دو عامل زیر:

الف) سرمایه شرکتی قدیم ب) سهم جدید شرکتی قدیم
 متعارف محاسب می شود و با اختلاف مبلغ پرداخت شده و سهم شرکتی فقط در آن عنوان سرقطی شرکت جدید لحاظ خواهد شد.

مثال: تصانیف و احمد شرکتی شرکت تصانیف می باشند که سود هر سال را به طور مساوی بین خود تقسیم می کنند. سرمایه شرکتی قدیم ۷/۰۰۰/۰۰۰ ریال می باشد. شرکتی جدید وارد و در حاد هم عنوان شرکتی جدید موافقت نموده و مقدار سهمی حاد با پرداخت ۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال مالک $\frac{1}{3}$ سرمایه شرکتی قدیم شود. با توجه به اطلاعات زیر نسبت های لازم را انجام دهید.

نسبت جدید شرکتی قدیم $\Rightarrow 1 - \frac{1}{3} = \frac{2}{3}$
 $\Rightarrow 14,000,000 + 7,000,000 = 21,000,000$

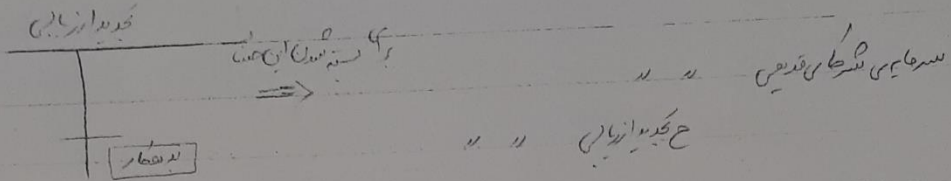
$21,000,000 \times \frac{2}{3} = 14,000,000$ (L) \Rightarrow ارزش متعارف

سرقطی $7,000,000 - 5,000,000 = 2,000,000$
 وجه نقد ۵,۰۰۰/۰۰۰
 سرقطی ۱,۰۰۰/۰۰۰

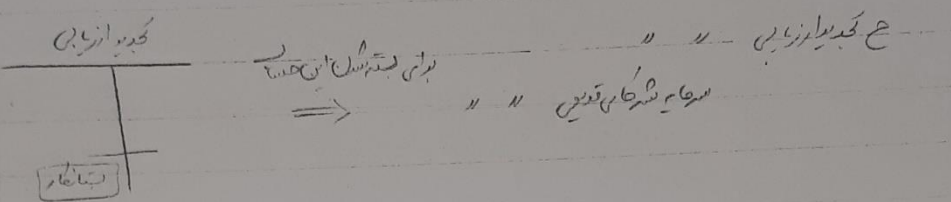
سرمایه حاد ۷,۰۰۰/۰۰۰

۵) تسخیم اوقات نامگی از تجدید ارزیابی بر حساب سرمایه ای حساب جاری شرکت:

۱- اگر تجدید ارزیابی مانده می باشد و ارزش آن به نسبت نشان دهدهی زمان بوده و نسبت سود و زیان مقدر برین شرکتی قدری تقسیم می شود.

۲- اگر مانده تجدید ارزیابی نشان ندارد یا نشان آن در حساب سود و زیان بوده و نسبت سود و زیان برین شرکتی قدری تقسیم می شود.

۶) تعدیل ح سود و زیان انباشته و اندوخته ها:
 سود و زیان انباشته
 اندوخته ها

✓ مثال: گزارش حسابی شرکت تقاضای محاسبه و تنظیم در تاریخ ۲۶، ۱۲، ۹۱ م. مبلغ زیر می باشد:

۱,۰۰۰,۰۰۰	ح برود اعتباری	۱,۰۰۰,۰۰۰	و غیر نقد
۱,۸۰۰,۰۰۰	استاد برود اعتباری	۷,۰۰۰,۰۰۰	ح دیوانه
۲,۰۰۰,۰۰۰		۲,۰۰۰,۰۰۰	م کالا
۲,۰۰۰,۰۰۰	سرمایه محاسبه	۷,۵۰۰,۰۰۰	پای
۱,۰۰۰,۰۰۰	سرمایه فرستاده	۱,۲۵۰,۰۰۰	باشی اکت
۳,۰۰۰,۰۰۰		۲,۰۰۰,۰۰۰	سرمایه
۲,۰۰۰,۰۰۰	جمع مانده	۲,۰۰۰,۰۰۰	جمع مانده

سایر اطلاعات: نسبت تقسیم سود زیان بین شرکای قدیمی ۲:۱ امر باشد.
 شرکای تقسیم نو کنند همسود برام عنوان شرکت جدید باشد طرز وارد شرکت باشد

- ۱- ۲۰٪ همسود در $\frac{1}{4}$ سود و زیان سهام شود.
 - ۲- آقای همسود مبلغ ۱۵۰۰۰۰ ریال در عنوان سهام شرکت عنوان کند.
 - ۳- شرکت ۲۰۰۰۰ ریال برآورد و قرار شده سهامی و نسبت شود.
 - ۴- سهامستان ۲۵۰۰۰ ریال، آقای ۱۰۰۰۰ ریال، آقای ۱۰۰۰۰ ریال بگوید اینها نسبت
 - ۵- قرار شده براساس آقای ۵۰۰۰۰ ریال استراک در نظر گرفته شود.
 - ۶- براساس حسابی در واقعیت ۵٪ در حقیقت مطالبات شرکت اصول در نظر گرفته شده.
 - ۷- مبلغ ۲۰۰۰۰ ریال بابت کارهای انجام شده و قرار بر این بود که حساب شرکت جدید منظور شود.
- مطلوب است انجام ثبت ها در دفتر روزنامه و تالیف و گزارش خاص از ورود شرکت جدید و تاسیس شرکت جدید و سود و زیان

شرح مثبت ۱- $\frac{1}{3} \Rightarrow$ سهم فرسودگی از ورود شرکت جدید

$\frac{2}{3} \Rightarrow$ سهم همسودگی از ورود شرکت جدید

$\frac{2}{3} + 1 = 2 \Rightarrow$ کل سهم شرکای قدیمی

$\frac{2}{3} - \frac{1}{3} = \frac{1}{3} \Rightarrow$ سهم جدید

$\frac{2}{3} \times \frac{3}{4} = \frac{1}{2} \Rightarrow$ نسبت جدید

$\frac{1}{3} \times \frac{3}{4} = \frac{1}{4} \Rightarrow$ نسبت جدید

شرح مثبت ۲- وجه نقد ۱۵۰۰۰۰
 سهام همسود ۱۵۰۰۰۰

شرح مثبت ۳- سهمی در این است که اضافه شده بر گزارش اسم و صورت نیز ثبت در روز

موقوف ۲۰۰۰۰
 بگوید اینها ۲۰۰۰۰

مقدارهای درونی مقدارهای
 افزایش \uparrow $500,000 = 1,000,000 - 500,000$ مقدارهای
 افزایش \uparrow $250,000 = 750,000 - 500,000$ مقدارهای
 کاهش \downarrow $(200,000) = 1,200,000 - 1,400,000$ مقدارهای
 ۵۰۰,۰۰۰
 ۲۵۰,۰۰۰
 ۲۰۰,۰۰۰
 ۵۵۰,۰۰۰

۱۵۵۱,۰۰۰
 ۱۵۵۱,۰۰۰

۴۵۰,۰۰۰
 ۷۰۰,۰۰۰
 ۲۵۰,۰۰۰
 ۴۵۰,۰۰۰

۳۵۱,۰۰۰
 ۳۵۱,۰۰۰

۳۰۰,۰۰۰
 ۳۰۰,۰۰۰

مقدارهای درونی	
۲۰۰,۰۰۰	۱۵۵۱,۰۰۰
۵۵۰,۰۰۰	۲۵۱,۰۰۰
۲۲۰,۰۰۰	

۲۲۰,۰۰۰
 $\frac{1}{3} = 440,000$
 $\frac{1}{3} = 220,000$

۲۲۰,۰۰۰
 ۴۴۰,۰۰۰
 ۲۲۰,۰۰۰

وجه نقد $\frac{300,000}{100,000}$ $\frac{1,500,000}{1,570,000}$	ح دریافتی $\frac{250,000}{700,000}$ $\frac{2,250,000}{2,250,000}$	سایر دریافتی $\frac{30,000}{30,000}$	م کلا $\frac{1,000,000}{1,000,000}$	ح پرداختی $\frac{1,600,000}{1,600,000}$
سایر آلت $\frac{1,250,000}{1,250,000}$	سفیدان $\frac{2,500,000}{2,500,000}$	ف ل ا $\frac{1,550,000}{1,000,000}$ $\frac{845,000}{845,000}$	سرقه $\frac{300,000}{300,000}$	ان پرداختی $\frac{1,600,000}{1,600,000}$
سرمایه $\frac{2,440,000}{2,440,000}$	سرمایه $\frac{1,170,000}{1,170,000}$	سرمایه $\frac{1,500,000}{1,500,000}$		

ترازنامه

1,600,000	ح پرداختی	1,570,000	وجه نقد
1,600,000	ان پرداختی	2,250,000	ح دریافتی
-		30,000	سایر دریافتی
2,440,000	سرمایه	1,000,000	م کلا
1,250,000	سرمایه	1,250,000	سایر آلت
1,500,000	سرمایه	2,500,000	سفیدان
		845,000	ف ل ا
		300,000	سرقه
1,170,000	جمع مانده	1,170,000	جمع مانده

تاریخ: ح دریافتی شرکت - حدود در ترازنامه - عنوان سایر حسابهای دریافتی - حساب داده می شود.

*** خروج شرکت ***

هر یک از شرکای شرکت تضامنی با موافقت سایر شرکای می توانند از شرکت کناره گیری نمایند و این عمل را خروج شرکت می گویند. هر یک از شرکای شرکت تضامنی می توانند در صورتی که در دادگاه حکم علیه آن شخص صادر شود و یا در صورتی که در دادگاه حکم علیه آن شخص صادر شود و یا در صورتی که در دادگاه حکم علیه آن شخص صادر شود و یا در صورتی که در دادگاه حکم علیه آن شخص صادر شود.

خروج مؤثر آنست که در این صورت امکان است اختلاف منفی:

- ۱- در یافتن دارایی یا بدهی سهم شرکت.
- ۲- دریافت سهم از سهم شرکت.
- ۳- دریافت نقد از سهم شرکت.

مثال: آقایان الف و ب و ج سه شریک تضامنی هستند که سهم الف ۱۰۰۰۰۰ ریال، سهم ب ۲۰۰۰۰۰ ریال و سهم ج ۲۰۰۰۰۰ ریال است. در صورتی که سهم الف ۲۰۰۰۰۰ ریال از شرکت خارج شده است. مطلوب است: در یافتن فواید.

در نقد ۲۰۰۰۰۰

مثال: در مثال قبل فرض کنید ج از شرکت خارج شود.

*** نکته:** هرگاه شرکت تضامنی در صورتی که در دادگاه حکم علیه آن شخص صادر شود و یا در صورتی که در دادگاه حکم علیه آن شخص صادر شود و یا در صورتی که در دادگاه حکم علیه آن شخص صادر شود و یا در صورتی که در دادگاه حکم علیه آن شخص صادر شود.

مثال: آقایان الف و ب و ج سه شریک تضامنی هستند که سهم الف ۱۰۰۰۰۰ ریال، سهم ب ۲۰۰۰۰۰ ریال و سهم ج ۲۰۰۰۰۰ ریال است. در صورتی که سهم الف ۲۰۰۰۰۰ ریال از شرکت خارج شده است. مطلوب است: در یافتن فواید.

سهم ج ۲۰۰۰۰۰
سهم الف ۲۰۰۰۰۰
سهم ب ۲۰۰۰۰۰

در نقد ۲۰۰۰۰۰

مثال: در مثال قبل فرض کنید ج از شرکت خارج شود و ب نیز از شرکت خارج شود.

*** نکته:** هرگاه شرکت تضامنی در صورتی که در دادگاه حکم علیه آن شخص صادر شود و یا در صورتی که در دادگاه حکم علیه آن شخص صادر شود و یا در صورتی که در دادگاه حکم علیه آن شخص صادر شود و یا در صورتی که در دادگاه حکم علیه آن شخص صادر شود.

مثال: آقایان الف و ب و ج سه شریک تضامنی هستند که سهم الف ۱۰۰۰۰۰ ریال، سهم ب ۲۰۰۰۰۰ ریال و سهم ج ۲۰۰۰۰۰ ریال است. در صورتی که سهم الف ۲۰۰۰۰۰ ریال از شرکت خارج شده است. مطلوب است: در یافتن فواید.

سهم ج ۲۰۰۰۰۰
سهم الف ۲۰۰۰۰۰
سهم ب ۲۰۰۰۰۰

در نقد ۱۷۰۰۰۰
سهم الف ۱۵۰۰۰۰
سهم ب ۱۵۰۰۰۰

* خروج شرکت با تجدید ارزیابی دارایی ها و برهمی *
 در هنگام خروج شرکت غالباً موضوع تجدید ارزیابی مدلول تغییر قیمت ها و اختلاف آن ها با قیمت دفتری که منبسط محاسبات حسابداری قرار گرفته است مطوع می شود. به علاوه نه عملاً در هنگام ورود شرکت نیز که حساب تجدید ارزیابی در دفاتر افتتاح می شود در این مورد نیز حساب تجدید ارزیابی ایجاد می شود. با این تفاوت شرکت خارج شونده از حساب تجدید ارزیابی سهم می برد.

پ سوال: ترازنامه می شرکت تصدیق البرز و شرکت کا در ۱۷/۱۲/۹۱ شرح زیر است:

ترازنامه			
۲۰۰/۰۰۰	حقوق متین	۵۰/۰۰۰	صندوق نقد
۱۵۰/۰۰۰	اسناد پرداختی	۳۰۰/۰۰۰	ح دیباقتن
۴۰۰/۰۰۰	سرمایه رفعا	(۱۰/۰۰۰)	ذ.ج.و
۴۰۰/۰۰۰	سرمایه البرز	۲۹۰/۰۰۰	خالص ح دیباقتن
۷۰۰/۰۰۰	سرمایه علمی	۱۱۰/۰۰۰	م.ک.ا
		۴۰۰/۰۰۰	وسایل نقلیه و اثاث
		۱۱۰۰/۰۰۰	سایر اموال
۱۱۸۵۰/۰۰۰	جمع مانده	۱۱۸۵۰/۰۰۰	جمع مانده

شرکت کا ترتیب ۲ نسبت ۳ و ۳ در سه روز زمان محکم هستند علی بنده این ترازنامه شرکت کا و البرز می باشد.

۱- حقوق م. دیباقتن ۲۰۰/۰۰۰ ریال در نظر گرفته شده در دفاتر ثبت شود.

۲- برای ح دیباقتن ۱۰ ذخیره منظور گردد.

۳- م.ک.ا ۲۰۰/۰۰۰ ریال، و وسایل نقلیه ۴۵۰/۰۰۰ ریال و سایر اموال ۱۱۵۰/۰۰۰ ریال از البرز می باشد.

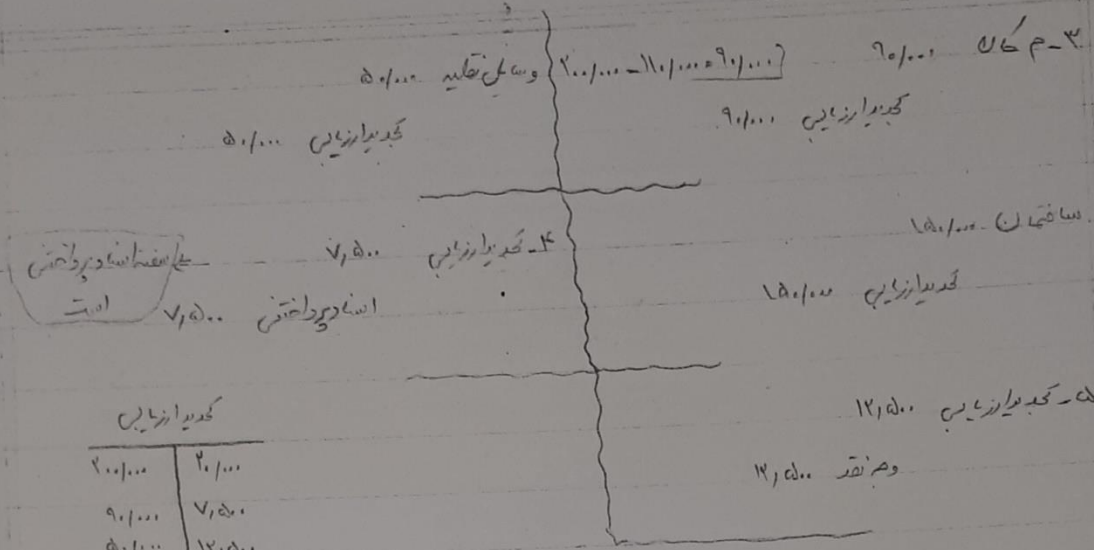
۴- مبلغ ۷۰۰/۰۰۰ ریال سقف صادر شده و نسبت نشده است.

۵- هزینه های کارشناسی م. دیباقتن ۱۱۱۵۰۰ ریال بودجه است.

۶- طلب علی م. بنظر او ام نزد شرکت البرز مانده است.

مطلوب است اعمالی لازم و تهیهی ترازنامه؟

۱- حقوق م. دیباقتن ۲۰۰/۰۰۰
 ۲- تجدید ارزیابی ۲۰۰/۰۰۰
 $۳۰۰/۰۰۰ \times ۱۰\% = ۳۰/۰۰۰$
 $۲۰۰/۰۰۰ - ۳۰/۰۰۰ = ۱۷۰/۰۰۰$
 تجدید ارزیابی شده

کود بازرگانی

۲۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰
۹۰,۰۰۰	۷,۵۰۰
۵۰,۰۰۰	۱۲,۱۵۰
۱۵۰,۰۰۰	
۴۹۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰
<u>۴۵۰,۰۰۰</u>	<u>۳۰,۰۰۰</u>

⇒
ساقیان

ح کد بازرگانی ۴۵۰,۰۰۰

$۱۳۵۰,۰۰۰ \Rightarrow ۴۵۰,۰۰۰ \times \frac{۳}{۱۰}$
 $۱۳۵۰,۰۰۰ \Rightarrow ۴۵۰,۰۰۰ \times \frac{۳}{۱۰}$
 $۱۸۰,۰۰۰ \Rightarrow ۴۵۰,۰۰۰ \times \frac{۴}{۱۰}$

۷۰۰,۰۰۰ + ۱۸۰,۰۰۰ = ۸۸۰,۰۰۰

۲- سرمایه علی ۸۸۰,۰۰۰

وام پرو داکتر ۸۸۰,۰۰۰

ترازنامه

۲۰۰,۰۰۰	ح پرو داکتر	۳۷,۵۰۰	صندوق نقد
۱۵۷,۰۰۰	استاد پرو داکتر	۳۵۰,۰۰۰	ح پرو داکتر
۸۸۰,۰۰۰	وام پرو داکتر	(۳۰,۰۰۰)	ذ.م.و
۵۳۵,۰۰۰	سرمایه البرز	۲۷۰,۰۰۰	ح پرو داکتر
۵۳۵,۰۰۰	سرمایه عرفا	۲۰۰,۰۰۰	م.ک.ا
		۴۵۰,۰۰۰	وسایل نظایه
		۱۸۵,۰۰۰	ساقیان
		۲۰۰,۰۰۰	سرمایه علی
۲,۹۰۷,۱۵۰	جمع مانده	۲,۹۰۷,۱۵۰	جمع مانده

۴. تمرین: احمد، محمد و محمد در یک شرکت تضامین سرمایه انده $\frac{3}{6}$ ، $\frac{2}{6}$ و $\frac{1}{6}$ نسبت سود و زیان آنکامی با سه تن از نام در تاریخ ۹۰/۱۲/۲۹ شرح زیر است.

ترازنامه	
۵۲۰/۰۰۰	جمع پرداختی
۵۰۰/۰۰۰	سرمایه احمد
۴۰۰/۰۰۰	سرمایه محمد
۳۰۰/۰۰۰	سرمایه محمد
۱۷۲۰/۰۰۰	جمع مانده
۵۰۰/۰۰۰	وهم نقد
۲۲۰/۰۰۰	جمع دریافتی
(۱۰۰/۰۰۰)	ذ.م.و
۳۱۰/۰۰۰	جمع دریافتی
۵۰/۰۰۰	م.ک.ا
۹۰۰/۰۰۰	ساقمان
۱۷۲۰/۰۰۰	جمع مانده

- محمد با سه تن از شرکاء از شرکت کتاره تدریس می کند.
- ۱- سه قطری شرکت ۲۴۰/۰۰۰ ریال در نظر گرفته شده در دفاتر شرکت و در شرکت باقی مانده.
 - ۲- مانده می ذخیره مطالبات ۳۰۰/۰۰۰ ریال اقتضای می یابد.
 - ۳- ساقمان ۴۵۰/۰۰۰ ریال اقتضای می یابد.
 - ۴- محمد مبلغ ۱۵۰/۰۰۰ ریال مطالبات شرکت از آقای نیردانی (کس از بهر طاران) از برای قسمتی از و هم سرمایه می خود قبول نمود و باقی را به صورت نقد در یافت نمود.
- مطلوب است انجام کتاری لازم پس از خروج محمود.

۲۴۰/۰۰۰	۱- سه قطری
۲۴۰/۰۰۰	تجدید ارزانی
۳۰۰/۰۰۰	۲- تجدید ارزانی
۳۰۰/۰۰۰	ذ.م.و
۴۵۰/۰۰۰	۳- ساقمان
۴۵۰/۰۰۰	تجدید ارزانی
۲۲۰/۰۰۰	تجدید ارزانی

۲۴۰/۰۰۰	تجدید ارزانی
۴۵۰/۰۰۰	
۴۲۰/۰۰۰	

- سرمایه احمد ۳۳۰/۰۰۰
- سرمایه محمد ۲۲۰/۰۰۰
- سرمایه محمد ۱۱۰/۰۰۰

۴- سرمایه محمود ۲۲۰/۰۰۰

$۴۰۰/۰۰۰ + ۲۶۰/۰۰۰ = ۶۶۰/۰۰۰$ \Rightarrow سرمایه محمود

عزیز افق ۱۵۰/۰۰۰

دوست نقد ۴۷۰/۰۰۰

ترازنامه

۵۲۰/۰۰۰	ع برادر افق	۳۰/۰۰۰	و ص نقد
۸۳۰/۰۰۰	سرمایه احمد	۱۷۰/۰۰۰	ع دریا افق
۳۱۰/۰۰۰	سرمایه مجید	(۲۰/۰۰۰)	ن. م. و
		۱۳۰/۰۰۰	ع ع برادر افق
		۵۰/۰۰۰	م کال
		۱۳۵۰/۰۰۰	ساختن
		۲۴۰/۰۰۰	سقطی
۱۱۸۰۰/۰۰۰	جمع مانده	۱۱۸۰۰/۰۰۰	جمع مانده

* نصابی در مورد خروج سهم از شرکت تضامنی *

صورتی که سهم شرکایی از شرکت خارج می شود تعدیلات زیراتقان می افتد.

(۱) تحویل داران سود و زیان آنها است که برای این تبدیل در صورت سود و زیان درج می شود.

روش اول: تمامی سود و زیان را ابتدا نسبت به انصاف سهم قبلی سه شرکت تقسیم می شود.

روش دوم: فقط سهم شرکایی خارج شونده محاسب شده و نسبت سهمی که شرکایی باقیمانده از آن شرکت بوده اند نیز در نظر می آید.

۴ مثال: الف و ب و ج شرکایی شرکت تضامنی بوده و به ترتیب ۳، ۳ و ۴ درصد در آن سهام دارند. مانده ع انصاف ۱۰۰۰/۰۰۰ ریال می باشد. الف از شرکت تضامنی خارج شده و نسبت سود و زیان شرکت را به ب و ج ۲ ترتیب ۳ و ۲ می دهد. با توجه به روش اول در صورتی که سهم ع انصاف را تبدیل نماید.

$۱۰۰۰/۰۰۰ \times \frac{۴}{۱۰} = ۴۰۰/۰۰۰$

$۱۰۰۰/۰۰۰ \times \frac{۳}{۱۰} = ۳۰۰/۰۰۰$

$۱۰۰۰/۰۰۰ \times \frac{۳}{۱۰} = ۳۰۰/۰۰۰$

انصاف ع ۱۰۰۰/۰۰۰

سرمایه الف ۴۰۰/۰۰۰

سرمایه ب ۳۰۰/۰۰۰

سرمایه ج ۳۰۰/۰۰۰

روش اول:

سرمایه ب ۳۰۰/۰۰۰

سرمایه ج ۱۰۰/۰۰۰

سرمایه الف ۴۰۰/۰۰۰

$۱۰۰۰/۰۰۰ \times \frac{۴}{۱۰} = ۴۰۰/۰۰۰$ الف

$\Rightarrow \left[\frac{۴}{۱۰} - \frac{۴}{۱۰} = \frac{۴}{۱۰} \times ۱۰۰۰/۰۰۰ = ۴۰۰/۰۰۰ \right]$ (ب)

$\Rightarrow \left[\frac{۴}{۱۰} - \frac{۳}{۱۰} = \frac{۱}{۱۰} \times ۱۰۰۰/۰۰۰ = ۱۰۰/۰۰۰ \right]$ (ج)